

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘΜ 1/2024¹

(Συνοπτικής Διαδικασίας επί καταγγελιών του άρθρου 37 του ν. 3959/2011)

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 37 παρ. 1 και 2 του ν. 3959/2011,
2. την υπ' αριθ. 139/02.01.2024 (Υ.Ο.Δ.Δ.1/02.01.2024) απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων περί διορισμού Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού,
3. την υπ' αριθ. 70257 (ΦΕΚ586/Υ.Ο.Δ.Δ./12.07.2022) απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων περί διορισμού Αντιπροέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού,
4. την υπ' αριθ. πρωτ. 547/23.1.2018 καταγγελία της «[REDACTED]» κατά των εταιριών «ΑΡΓΟΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΑΚΤΟΡΕΥΣΕΩΣ-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ» και «ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ ΑΕ».
5. την υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 8719/9.11.2023 Εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ

1. Στις 23.1.2018 η [REDACTED], περιπερούχος με έδρα τον Πύργο Ηλείας, υπέβαλε ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού (εφεξής «ΕΑ») την υπ' αριθ. πρωτ. 547 Καταγγελία, κατά των εταιριών: (α) «ΑΡΓΟΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΑΚΤΟΡΕΥΣΕΩΣ-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ» (εφεξής και ως «ΑΡΓΟΣ», «Πρακτορείο» ή «Α καταγγελλόμενη») και (β) «ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ ΑΕ» (εφεξής και ως «ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ» ή «Β καταγγελλόμενη»), καταγγέλλοντας παράβαση των άρθρων 1 και 2 του Ν.703/1977 (νυν άρθρα 1 και 2 του Ν. 3959/2011).

¹ Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε επιπλέον τέσσερις (4) εκδόσεις: (1) Προς Ανάρτηση στην Ιστοσελίδα της Ε.Α. (2) Για την [REDACTED] (3) Για την ΑΡΓΟΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΑΚΤΟΡΕΥΣΕΩΣ-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ και (4) για την ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ ΑΕ κατά τα οριζόμενα στο αρ. 37 παρ. 3 του Ν.3959/2011, όπως ισχύει. Από τις παραπάνω εκδόσεις έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη [...]) τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση του αντίστοιχου αποδέκτη της έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, όπως ισχύει, και τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ Β' 1790/21.3.2023).

2. Σύμφωνα με την Καταγγελία, η ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ στο πλαίσιο συνεργασίας της με την ΑΡΓΟΣ έχει αναλάβει για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος τη διανομή των εντύπων που πρακτορεύει η τελευταία. Σχετικά ακολουθείται το σύστημα της διανομής επί παρακαταθήκη με τον μη πωληθέντα τύπο να επιστρέφεται στο Πρακτορείο και την είσπραξη προμήθειας από τους μεταπωλητές εντύπου τύπου, όπως η καταγγέλλουσα, επί των πωληθέντων τεμαχίων. Στο πλαίσιο αυτό, η καταγγέλλουσα υπογραμμίζει ότι η συνεργασία της ίδιας με την υποπράκτορα της ΑΡΓΟΣ, ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ, δεν είχε αποτυπωθεί εγγράφως, καθώς η ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ ουδέποτε της επέδωσε προς υπογραφή οιαδήποτε σύμβαση συνεργασίας ούτε της γνωστοποιήθηκαν ποτέ «Γενικοί Όροι Συνεργασίας».
3. Η συνεργασία μεταξύ της καταγγέλλουσας και της ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ εκκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2017², οπότε η τελευταία, με απόφαση της ΑΡΓΟΣ, ανέλαβε τη διανομή προϊόντων τύπου στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, αντικαθιστώντας την εταιρία «[REDACTED]». Στις 20.11.2017, η Β καταγγελλόμενη απέστειλε προς την καταγγέλλουσα επιστολή με την οποία, αφού της γνωστοποίησε ότι είχε αναλάβει τη διακίνηση όλων των εντύπων, εφημερίδων και περιοδικών στην περιφέρεια της, την ενημέρωσε ότι «οι όποιες οικονομικές εκκρεμότητες σας με την προηγούμενη εταιρεία δεν μας δεσμεύουν. Αντιλαμβάνεσθε ότι για τη διασφάλιση των απαιτήσεων της εταιρείας από τυχόν ανεξόφλητες υποχρεώσεις είναι αναγκαία η λήψη του μέτρου της εγγύησης. Συνεπώς παρακαλούμε να προβείτε στην κατάθεση του ποσού που στον καθένα χωριστά θα γνωρίσουμε, προκειμένου η συνεργασία μας να συνεχισθεί απρόσκοπτα. Από την πλευρά μας για τη διευκόλυνσή σας επειδή αντιλαμβανόμαστε τις οικονομικές δυσκολίες θα προσπαθήσουμε οι απαιτήσεις να περιορισθούν στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδα προκειμένου να μπορέσετε να ανταποκριθείτε. Με την ελπίδα ότι οι οικονομικές δυσκολίες θα ξεπεραστούν σας υποσχόμαστε την καλύτερη δυνατή συνεργασία από την πλευρά μας [...]». Συναφώς σημειώνεται ότι, όπως προκύπτει από το από το από 19.6.2017 αποδεικτικό πληρωμής εγγύησης ύψους [REDACTED] ευρώ σε λογαριασμό της [REDACTED] και την από 16.1.2018 επιστολή που απέστειλε η Β καταγγελλόμενη προς την καταγγέλλουσα, η τελευταία ζήτησε από την ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ της επιστροφή της εγγύησης που είχε καταβάλει στην [REDACTED]. Η ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ ισχυρίστηκε ότι η ίδια δεν ευθύνεται για οιαδήποτε απαιτήσεις έναντι της προηγούμενης υποπράκτορα, καθώς δεν διατηρεί ουδεμία σχέση με αυτήν, [REDACTED].
4. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας, η ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ την 11.1.2018 σταμάτησε να της διαθέτει τον τύπο που εκπροσωπούσε χωρίς εύλογη και αντικειμενική αιτία, προσχηματικά επικαλούμενη ανεξόφλητη οφειλή της ύψους [REDACTED], ενώ αληθής αιτία διακοπής προμήθειας της με έντυπο τύπο ήταν ο λεκτικός διαπληκτισμός [REDACTED] με υπάλληλο της ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ σχετικά με τον τρόπο διαχείρισης των παραλαβών και επιστροφών εντύπου τύπου από την καταγγέλλουσα και το σχετικώς ανεξόφλητο από αυτήν υπόλοιπο. Περαιτέρω, η

² Βλ. την από 15.9.2017 ενημερωτική επιστολή της ΑΡΓΟΣ προς την καταγγέλλουσα σχετικά με τον ορισμό της ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ ως νέου υποπράκτορα Δυτικής Ελλάδος, η οποία επισυνάπτεται στην καταγγελία.

καταγγέλλουσα πιθανολογεί, χωρίς ωστόσο να τεκμηριώνει, ότι η ΑΛΕΑΤΥΠΙΟΣ κατήγγειλε τη μεταξύ τους σύμβαση κατ' εντολή της ΑΡΓΟΣ, «[π]ροφανώς με σκοπό την αναδιάρθρωση του αντίστοιχου δικτύου διανομής»³.

5. Αναλυτικότερα, όσον αφορά στην ως άνω οικονομική διαφορά, η καταγγέλλουσα υποστηρίζει ότι αυτή αφορούσε σε τέσσερα τεύχη δύο περιοδικών τα οποία αν και καταγράφονταν στο Δελτίο Αποστολής της Β καταγγελλόμενης, εντούτοις δεν παρελήφθησαν ποτέ από την καταγγέλλουσα. Επιπρόσθετα, επειδή κατά την καταγγέλλουσα η ίδια δεν είχε λάβει και ούτε ουδέποτε έλαβε γνώση των όρων συνεργασίας της με την Β καταγγελλόμενη, ακολουθούσε σχετικά με τις παραλαβές και επιστροφές των εντύπων την μέχρι τότε πάγια τακτική την οποία εφάρμοζε με τον προηγούμενο υποπράκτορα της ΑΡΓΟΣ, ήτοι κατά την επιστροφή των εντύπων σημείωσε στο πεδίο των παρατηρήσεων ότι δεν είχε παραλάβει τα εν λόγω τέσσερα τεύχη των δύο περιοδικών. Εντούτοις, όπως σύμφωνα με την Καταγγελία, η Β καταγγελλόμενη δεν αποδέχθηκε τις διαμαρτυρίες της για την παράνομη χρέωση σε βάρος της και επέμεινε στον ισχυρισμό της ότι η καταγγέλλουσα όφειλε να είχε ενημερώσει αυθημερόν για τη μη παραλαβή των ανωτέρω περιοδικών, διότι αυτή ήταν η ακολουθούμενη τακτική ανέκαθεν.
6. Προς επίλυση της ως άνω διαφωνίας, έλαβε χώρα, κατά τα καταγγελλόμενα, λεκτικός τηλεφωνικός διαπληκτισμός [redacted] ο οποίος, κατά την καταγγέλλουσα, αποτέλεσε τον αληθή λόγο διακοπής διαθέσεως τύπου στην καταγγέλλουσα και όχι η μη καταβολή από εκείνη του ποσού που αντιστοιχούσε σε ανεξόφλητο υπόλοιπό.
7. Στο πλαίσιο όλων των ανωτέρω, η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι η ΑΡΓΟΣ ως διανομέας τύπου σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια και η ΑΛΕΑΤΥΠΙΟΣ ως υποπράκτορας αυτής για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και άρα και για τη Δημοτική Ενότητα Ηλείας, όπου η καταγγέλλουσα ασκεί τη δραστηριότητά της ως περιπερούχος μεταπωλητής εντύπου τύπου, έχουν προβεί σε συμφωνία για την ίδρυση και λειτουργία συστήματος επιλεκτικής διανομής τύπου - με το οποίο περιορίζεται ο ανταγωνισμός στα τελικά σημεία πώλησης (περίπτερα) όπως αυτό που λειτουργεί η ίδια, αφού όπως ισχυρίζεται στην Καταγγελία «[...]οι καταγγελλόμενες επιχειρήσεις επιλέγουν ορισμένους μόνο συνεργάτες στο επίπεδο αυτό, αποκλείοντας εμάς τους υπόλοιπους» και επομένως «ένα τέτοιο σύστημα προσκρούει κατ' αρχήν στην απαγόρευση του άρθρου 1 παρ.1 Ν.703/1977, το οποίο καταλαμβάνει όχι μόνο οριζόντιες συμφωνίες, αλλά και κάθετες, όπως το σύστημα επιλεκτικής διανομής».
8. Περαιτέρω η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι η διακοπή διάθεσης σε αυτή εντύπου τύπου αποτελεί περίπτωση παράνομης και αδικαιολόγητης άρνησης πώλησης «η οποία κρίνεται κατά τη διάταξη του άρθρου 1 όσο και αυτήν του άρθρου 2 Ν.703/1977»⁴.

³ Βλ. σελ. 3-4 της καταγγελίας.

⁴ Βλ. σελ. 5 της καταγγελίας όπου αναφέρεται ότι «Επειδή η συμπεριφορά αυτή των καταγγελλομένων επιχειρήσεων στο σύνολό τους, συνεπάγεται περαιτέρω άρνηση πωλήσεως, η οποία κρίνεται κατά τη διάταξη του άρθρου 1 όσο και αυτήν του άρθρου 2 Ν.703/1977. Επειδή οι καταγγελλόμενες, δεν είχαν εκ του νόμου υποχρέωση να διακόψουν από κοινού τη διανομή σ' εμένα, αφού η ειδική νομοθεσία που ρυθμίζει τα του τύπου δεν τους ορίζει ως θεματοφύλακες της τάξης και της ορθής διανομής και προώθησης των εφημερίδων και περιοδικών. Επειδή, είναι προφανέστατη η εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ των δύο ως άνω καταγγελλομένων επιχειρήσεων, δικαίωμα που

9. Ανεξαρτήτως της επίκλησης παράβασης των κανόνων του ελεύθερου ανταγωνισμού, κατά τα ανωτέρω, η καταγγέλλουσα, ισχυρίζεται επιπλέον ότι λόγω της ανωτέρω παράνομης συμπεριφοράς των καταγγελλομένων έχει υποστεί οικονομική ζημία, η οποία απειλεί τη βιωσιμότητα της επιχείρησής της. Ειδικότερα, η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι η διακοπή διάθεσης εντύπου τύπου σε αυτήν προκάλεσε οριστικά την απώλεια τόσο των μόνιμων πελατών της, οι οποίοι πλέον αναζητούν τύπο σε άλλα σημεία πώλησης, όσο και των διερχομένων πελατών της. Μάλιστα, σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, είκοσι πέντε (25) πελάτες της που καθημερινά αγόραζαν τύπο από εκείνη όχι μόνο τον αγοράζουν από έτερο σημείο πώλησης, αλλά επιπλέον δεν αγοράζουν πια από εκείνη ούτε τα συνήθη εμπορεύματα τα οποία έπαιρναν μαζί με την εφημερίδα ή το περιοδικό τους με αποτέλεσμα τα διαφυγόντα κέρδη της να είναι τέτοια που πλέον να κινδυνεύει η βιωσιμότητα του περιπτέρου της. Πέραν δε της οικονομικής ζημιάς, η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται στην Καταγγελία ότι υπέστη ζημία και στην επιχειρηματική της φήμη, καθώς επλήγη η εμπιστοσύνη του αγοραστικού κοινού προς την ίδια ως επιτηδευματία.
10. Οι τελευταίοι προβαλλόμενοι από την καταγγέλλουσα ισχυρισμοί ότι συνεπεία της καταγγελλόμενης πρακτικής της διακοπής διάθεσης εντύπου τύπου υπέστη οικονομική ζημία - τόσο θετική όσο και αποθετική - λόγω της απώλειας πελατών καθώς και ηθική βλάβη λόγω του πλήγματος που δέχθηκε η φήμη της στην τοπική κοινωνία, συνιστούν αστικοδικαϊκής φύσεως αξιώσεις, εμπόμπουσες στην αρμοδιότητα των πολιτικών δικαστηρίων στα οποία και επιφυλλάσσεται να προσφύγει και ως εκ τούτου παρέλκει η περαιτέρω εξέτασή τους στο πλαίσιο της παρούσας εισήγησης.
11. Συνεπώς, εξεταστέες είναι εν προκειμένω οι κάτωθι αιτιάσεις:
- α) η καταγγελλόμενη συμπεριφορά του αποκλεισμού της καταγγέλλουσας από το δίκτυο επιλεκτικής διανομής της ΑΡΓΟΣ, χωρίς τη συνδρομή εύλογων και αντικειμενικών κριτηρίων, υπό το πρίσμα του άρθρου 1 Ν. 3959/2011 (ως κάθετη συμφωνία μεταξύ ΑΡΓΟΣ-ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ).
- β) η άρνηση πώλησης/διακοπή προμήθειας έντυπου τύπου προς την καταγγέλλουσα, υπό το πρίσμα του άρθρου 2 Ν. 3959/2011, δεδομένης της μονοπωλιακής δομής της αγοράς του εντύπου τύπου στην ελληνική επικράτεια.

II. ΤΑ ΜΕΡΗ

12. Η καταγγέλλουσα είναι «Περιπτερόχος», ήτοι ατομική επιχείρηση εκμετάλλευσης περιπτέρου, εδρεύουσα στον Πύργο Ηλείας ([REDACTED])⁵.
13. Η ΑΡΓΟΣ έλαβε άδεια ίδρυσης και λειτουργίας πρακτορείου εφημερίδων, περιοδικών και λοιπών εντύπων με την υπ' αριθ. 3244/Ε4/567/10.02.1999 απόφαση του Υπουργού Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και διακινεί έντυπα των μετόχων της, αλλά και άλλων εκδοτικών

δεν τους παρέχει ο νόμος σε καμία περίπτωση (βλ. ΝΔ 2943/1954 «περί τρόπου πώλησεως εφημερίδων και περιοδικών»). Επειδή η μη προμήθεια σ' εμένα τύπου εκ μέρους των καταγγελλομένων επιχειρήσεων, χωρίς τη συνδρομή εύλογων και αντικειμενικών κριτηρίων, παρά συνίσταται στην πιο πάνω συμφωνία των (Α) και (Β) καταγγελλομένων επιχειρήσεων [...]».

⁵ Βλ. [REDACTED]

επιχειρήσεων. Η κύρια δραστηριότητα της είναι να παραλαμβάνει τα έντυπα από τους εκδότες, έχοντας την ευθύνη της διανομής τους σε όλη την ελληνική επικράτεια καθώς και της είσπραξης των εσόδων και της απόδοσής τους πίσω στους εκδότες, μετά την παρακράτηση των σχετικών προμηθειών. Η ΑΡΓΟΣ αποτελεί τη μοναδική επιχείρηση σε αυτό το επίπεδο της διανομής τύπου από τον Αύγουστο του 2017, οπότεν το έτερο πρακτορείο διανομής τύπου ΕΥΡΩΠΗ έπαυσε τις εργασίες του ⁶.

14. Η ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ είναι υποδιανομέας της ΑΡΓΟΣ ⁷ιδρύθηκε το 2015 και εδρεύει στην Θέση Γαλοτα του Ισθμού Κορινθίας. Το κύριο αντικείμενό της δραστηριότητας της είναι υπηρεσίες μεταφοράς (Logistics). Η Εταιρεία δραστηριοποιείται στο κλάδο των μεταφορών. Το δίκτυο της παροχής υπηρεσιών καλύπτει ολόκληρη την Ελληνική επικράτεια.

III. ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ, ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

III.1. ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ

15. Στα προϊόντα αθηναϊκού και πανελλήνιου τύπου περιλαμβάνονται οι εφημερίδες και τα περιοδικά τα οποία διανέμονται στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας. Σύμφωνα με πρόσφατες αποφάσεις της ΕΑ ⁸, τα χαρακτηριστικά των εν λόγω εντύπων (π.χ. περιεχόμενο) καθώς και η πανελλήνια διανομή τους, τα καθιστούν διακριτά «προϊόντα» από: α) τον τοπικό τύπο, καθώς ο τελευταίος, αν και αποτελεί ένα πιο άμεσο υποκατάστατο του πανελλαδικού και αθηναϊκού εντύπου Τύπου, εντούτοις εξ ορισμού επικεντρώνεται περισσότερο σε τοπικά (δημοτικά, νομαρχιακά ή περιφερειακά) θέματα, παρά σε εθνικά ή/και διεθνή. β) τον ξενόγλωσσο τύπο, λόγω διαφοράς στη γλώσσα, στη θεματολογία και στο γεγονός ότι εν πολλοίς απευθύνεται σε διαφορετική κατηγορία αναγνωστών. Άλλωστε, η διανομή του ξενόγλωσσου τύπου δεν υπόκειται στο κανονιστικό πλαίσιο της διανομής του εγχώριου Τύπου.
16. Η αγορά διανομής πανελλήνιου και αθηναϊκού έντυπου τύπου (περιοδικά, εφημερίδες), λειτουργεί σε τρία διακριτά επίπεδα/βαθμίδες διανομής: α) αυτό του πρακτορείου διανομής, όπου συγκεντρώνεται το σύνολο των προς διανομή προϊόντων αθηναϊκού/πανελλήνιου τύπου, β) αυτό των υποδιανομέων και υποπρακτόρων που συνεργάζονται με το πρακτορείο διανομής για την περαιτέρω διεκπεραίωση της διανομής των προϊόντων τύπου στα σημεία πώλησης αυτών και γ) αυτό των σημείων πώλησης τα οποία διαθέτουν τα προϊόντα αθηναϊκού/πανελλήνιου τύπου απευθείας στο αναγνωστικό κοινό⁹. Εν προκειμένω, η καταγγέλλουσα δραστηριοποιείται στο γ) επίπεδο, η ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ στο β) και η ΑΡΓΟΣ στο α).
17. Ανάλογα με τη δραστηριότητα εκάστου επιπέδου/βαθμίδας διαμορφώνεται και η γεωγραφική περιοχή των δραστηριοποιούμενων σε κάθε επίπεδο μερών. Ειδικότερα σε ό,τι αφορά στη σχετική γεωγραφική αγορά, αυτή διαφοροποιείται σε σχέση με τη βαθμίδα διανομής και μπορεί να ορίζεται

⁶ Βλ. Και <https://publicity.businessportal.gr/company/3078301000>.

⁷ Βλ. σχετικά τις εγκεκριμένες από την 30/09/2022 Γενική Συνέλευση οικονομικές καταστάσεις της ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ για τη χρήση 01/01/2021 έως 31/12/2021 δημοσιευμένες στο ΓΕΜΗ με αριθ. πρωτ. 2733479/11.10.2022.

⁸ Βλ. ΕΑ 768/2022, σκ. 55επ., ΕΑ 763/2021, σκ. 178 και ΕΑ 697/2019 σκ. 100επ..

⁹ Για πλήρη και αναλυτική παράθεση της δομής και λειτουργίας της αγοράς, βλ. και υπ' αριθ. 39/2019 Γνωμοδότηση ΕΑ.

ως εξής: α) το πρακτορείο μεριμνά για τη διανομή των εντύπων στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, παρέχοντας τις σχετικές υπηρεσίες υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού. Συνεπώς ως περιοχή δραστηριοποίησής του νοείται το σύνολο της ελληνικής επικράτειας, β) στο επίπεδο υποδιανομένων και υποπρακτόρων, η περιοχή δραστηριοποίησης των εν λόγω εταιριών περιορίζεται στη στενότερη περιοχή στην οποία διανέμουν έντυπα¹⁰, ενώ γ) στο επίπεδο τελικών σημείων πώλησης, ήτοι ως επί το πλείστον περιπτέρων, ως γεωγραφική περιοχή δραστηριοποίησής τους νοείται «η περιοχή «ακτίνας δράσης» του[ς], ήτοι η απόσταση την οποία είναι διατεθειμένος ο καταναλωτής να διανύσει με τα πόδια για να προμηθευτεί τα σχετικά προϊόντα και ειδικότερα η «γειτονιά» στην οποία βρίσκεται το εκάστοτε σημείο πώλησης. Αυτές οι τοπικές αγορές μπορούν να οριστούν ως κύκλος με κέντρο το μεμονωμένο σημείο πώλησης και με ακτίνα απόσταση περίπου 0,5 με 1 χλμ¹¹».

18. Εν προκειμένω η καταγγελλόμενη πρακτική αφορά στη διανομή τύπου σε τελικό σημείο πώλησης, ήτοι στο περίπτερο της καταγγέλλουσας το οποίο ευρίσκεται [REDACTED] του Πύργου Ηλείας. Μέσω του περιπτέρου της καταγγέλλουσας μεταπωλείται ο τύπος, τον οποίο διανέμει σε αυτή η Β καταγγελλόμενη, δραστηριοποιούμενη στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ως υποπράκτορας της Α καταγγελλόμενης.
19. Συνεπώς, ως σχετική γεωγραφική αγορά για τις ανάγκες της παρούσας, ανάλογα με το εξεταζόμενο κάθε φορά επίπεδο/στάδιο θεωρείται: α) σε **επίπεδο πρακτορείου**, το σύνολο της Ελληνικής επικράτειας, όπου διανέμονται τα προϊόντα / έντυπα αθηναϊκού/πανελληνίου τύπου και στην οποία η εταιρία Άργος παρέχει τις σχετικές υπηρεσίες υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού, β) σε **επίπεδο του υποπράκτορα ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ**, η στενότερη περιοχή στην οποία διανέμει τα έντυπα (εν προκειμένω η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος) και γ) σε **επίπεδο τελικού σημείου πώλησης** ([REDACTED]), η ακτίνα 0,5 με 1 χλμ από το σημείο αυτό. Ως εκ τούτου, ως σχετική γεωγραφική αγορά για το επίπεδο γ) δύναται να θεωρηθεί καταρχήν η περιοχή του Πύργου Ηλείας, όπου η καταγγέλλουσα δραστηριοποιείται λειτουργώντας περίπτερο, ή/και, υπό ακόμη στενότερο πρίσμα, η περιοχή της «ακτίνας δράσης» του περιπτέρου της. Η ακριβής οριοθέτηση της σχετικής γεωγραφικής αγοράς, μεταξύ της πόλης του Πύργου και την στενότερα οριζόμενης «γειτονιάς» του περιπτέρου, παρέλκει εν προκειμένω καθώς δεν επηρεάζει την αξιολόγηση της υπό εξέταση καταγγελίας. Αδιαμφισβήτητη είναι, σε κάθε περίπτωση, η τοπική διάσταση της γεωγραφικής αγοράς για τους σκοπούς της παρούσας.

III.2. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΤΥΠΟΥ

20. Η υπό κρίση αγορά λειτουργεί με το σύστημα της παρακαταθήκης, το οποίο συνεπάγεται αντίστροφη πορεία/κατεύθυνση μεταξύ της ροής των προϊόντων και της αξιακής/χρηματικής ροής που προκύπτει από την πώλησή τους: τα έντυπα παραδίδονται από τις εκδοτικές εταιρίες προς διανομή στο Πρακτορείο διανομής, από το Πρακτορείο διανομής στους υποδιανομείς και υποπράκτορες και από αυτούς στα τελικά σημεία πώλησης προς πώληση στους καταναλωτές. Οι

¹⁰ Η οποία δύναται να αφορά σε επίπεδο νομού, πόλης ή και ακόμα στενότερα (πχ περιοχή εντός μιας πόλης) ανάλογα με τη γεωγραφική έκταση που καλύπτουν οι εκάστοτε υποπράκτορες/υποδιανομείς. Βλ. ενδεικτικά ΕΑ 519/VI/2011, σκ. 84. Υπό περιπτώσεις, η γεωγραφική περιοχή δύναται να αφορά σε περισσότερους από έναν νομούς.

¹¹ Βλ. ΕΑ 768/2022, σκ. 59, ΕΑ 763/2021, σκ. 182, ΕΑ 519/VI/2011, σκ. 84 με περαιτέρω παραπομπές.

πωλήσεις των εντύπων πραγματοποιούνται σε επίπεδο τελικών σημείων πώλησης, τα οποία παρακρατούν από το σύνολο των πωλήσεων την αμοιβή τους αποδίδοντας το εναπομένον ποσό στους υποδιανομείς και υποπράκτορες και επιστρέφοντας τα μη πωληθέντα έντυπα ενώ αντίστοιχα οι τελευταίοι παρακρατούν την αμοιβή τους αποδίδοντας το εναπομένον ποσό στο Πρακτορείο και επιστρέφοντας τα μη πωληθέντα έντυπα. Το Πρακτορείο (Α καταγγελλόμενη) με τη σειρά του παρακρατεί τη δική του αμοιβή και αποδίδει στην εκάστοτε εκδοτική εταιρία το ποσό που απομένει μετά τις ενδιάμεσες παρακρατήσεις από τις συνολικές πωλήσεις των εντύπων της. Παράλληλα, ανάλογα με τη συμφωνία του με τις εκδοτικές εταιρίες, το Πρακτορείο κρατά τα μη πωληθέντα έντυπα στις αποθήκες του για κάποιο διάστημα, ή/και τα παραλαμβάνουν οι εκδοτικές εταιρίες ή μπορεί και να διατεθούν προς πολτοποίηση και ανακύκλωση¹².

III.2.1. Δομή και λειτουργία επιπέδου πρακτορείου διανομής

21. Το Πρακτορείο παραλαμβάνει τα έντυπα από τους εκδότες και έχει την ευθύνη της διανομής τους σε όλη την ελληνική επικράτεια καθώς και της είσπραξης των εσόδων και της απόδοσής τους πίσω στους εκδότες, μετά την παρακράτηση των σχετικών προμηθειών. Για τη διανομή των εντύπων το Πρακτορείο συνεργάζεται κατά τόπους με υποδιανομείς/εφημεριδοπώλες για τα σημεία πώλησης σε Αθήνα και Πειραιά και με υποπράκτορες για τα σημεία πώλησης στην υπόλοιπη Ελλάδα (εφεξής για τους σκοπούς της παρούσας από κοινού και ως «διανομείς»), χωρίς να αποκλείεται η δυνατότητα η διανομή μέχρι το τελικό σημείο πώλησης να πραγματοποιείται με ίδια μέσα και προσωπικό του Πρακτορείου¹³.
22. Από τον Αύγουστο του 2017 μέχρι και σήμερα, κατόπιν της παύσης εργασιών του έτερου έως τότε δραστηριοποιούμενου πρακτορείου ΕΥΡΩΠΗ, η ΑΡΓΟΣ κατέστη το μοναδικό πρακτορείο στην αγορά διανομής εντύπου τύπου στην ελληνική επικράτεια, με αποτέλεσμα να μην τίθεται υπό αμφισβήτηση ότι συνιστά μονοπώλιο στη σχετική αγορά¹⁴.
23. Επιπλέον, παρά την πλήρη άρση των νομικών εμποδίων για την άσκηση της εν λόγω δραστηριότητας, όπως έχει επισημάνει και η ΕΑ στην υπ' αριθ. 39/2019 Γνωμοδότησή της, η σημαντική συρρίκνωση της αγοράς στο επίπεδο της κατανάλωσης¹⁵ σε συνδυασμό με τις κατ' αναλογία υψηλές δαπάνες εισόδου στην αγορά της διανομής καθιστούν εξαιρετικά δυσχερή τη δραστηριοποίηση και έτερης εταιρίας πλην της ΑΡΓΟΣ. Εξάλλου, στην υπ' αριθ. 39/2019 Γνωμοδότησή της η ΕΑ διαπίστωσε ότι η σταθερά πτωτική πορεία της ζήτησης για προϊόντα έντυπου Τύπου, σε συνδυασμό με τη νομοθετική υποχρέωση διανομής των εντύπων στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας καθώς και του ιδιαίτερα υψηλού ποσοστού που καταλαμβάνουν οι σταθερές δαπάνες (fixed cost) στο σύνολο των λειτουργικών δαπανών του πρακτορείου διανομής Τύπου, έχουν προσδώσει στην εν λόγω αγορά χαρακτηριστικά οιονεί φυσικού μονοπωλίου ή βασικής διευκόλυνσης, τουλάχιστον μεσοπρόθεσμα¹⁶.

¹² Βλ. ΕΑ 768/2022, σκ. 61, ΕΑ 763/2021, σκ. 183 και ΕΑ 687/2019 σκ. 103.

¹³ Βλ. ΕΑ 768/2022, σκ. 62 και ΕΑ 763/2021, σκ. 184.

¹⁴ Βλ. ΕΑ 669/2018, σκ. 27, ΕΑ 687/2019, σκ. 429, ΕΑ 768/2022, σκ. 78, ΕΑ 763/2021, σκ. 208.

¹⁵ Για τη διαμόρφωση των συνθηκών της αγοράς βλ. την υπ' αριθ. 39/2019 Γνωμοδότηση της ΕΑ, σκ. 113 επ.

¹⁶ Βλ. την υπ' αριθ. 39/2019 Γνωμοδότηση ΕΑ, σκ. 266.

24. Στο πλαίσιο των ανωτέρω η διανομή τύπου σε όλη τη χώρα γίνεται εν τοις πράγμασι αποκλειστικά μέσω της ΑΡΓΟΣ, είτε με ίδια μέσα είτε μέσω συμβάσεων που συνάπτει με υποδιανομείς/υποπράκτορες. Τέλος, υπάρχει η επιλογή της προμήθειας του εντύπου απευθείας από τα γραφεία του εκδότη, πλην όμως η επιλογή αυτή, συνεπάγεται οικονομική επιβάρυνση των μεταφορικών και χρονική καθυστέρηση, ιδίως για περιοχές εκτός Αθήνας και Θεσσαλονίκης, ενώ οι περιπτώσεις απευθείας συνεργασιών μεταξύ εκδοτικών εταιριών και διανομέων περιορίζεται μόνο στα προϊόντα τοπικού τύπου¹⁷.

III.2.2. Δομή και λειτουργία επιπέδου υποδιανομέων και υποπρακτόρων

25. Οι υποδιανομείς παραλαμβάνουν τον τύπο από το κέντρο διανομής της ΑΡΓΟΣ και τον διανέμουν στα σημεία λιανικής πώλησης, σε μια προκαθορισμένη και σταθερή περιοχή ευθύνης τους. Οι ίδιοι έχουν την υποχρέωση να συλλέξουν τα έσοδα από τις πωλήσεις καθώς και τα μη πωληθέντα έντυπα τα οποία και επιστρέφουν στο Πρακτορείο. Στην περιοχή τέως Διοικήσεως Πρωτεύουσας και Θεσσαλονίκης, για τη διανομή του τύπου η ΑΡΓΟΣ συνεργάζεται με υποδιανομείς, φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και ενώσεις φυσικών προσώπων, βάσει όρων που καθορίζονται σε μεταξύ τους συμβάσεις και όχι υπό συγκεκριμένα κανονιστικά πλαίσια¹⁸.
26. Στην υπόλοιπη Ελλάδα (ήτοι πέραν της ευρύτερης περιοχής Αθήνας, Πειραιά και Θεσσαλονίκης) η διανομή τύπου γίνεται είτε μέσω υποπρακτόρων, με τους οποίους η ΑΡΓΟΣ συνδέεται συμβατικά, είτε απευθείας από την ΑΡΓΟΣ, χωρίς τη μεσολάβηση τρίτων. Οι υποπράκτορες επαρχίας είναι συνήθως μεγάλες και οργανωμένες επιχειρήσεις. Επιπλέον σε κάθε μία εκ των γεωγραφικών περιοχών διανομής εντύπων δραστηριοποιείται ένας μόνο υποπράκτορας, ενώ ορισμένοι εκ των υποπρακτόρων διατηρούν οι ίδιοι και σημεία πώλησης τύπου¹⁹.

III.2.3. Δομή και λειτουργία επιπέδου σημείων πώλησης

27. Τα σημεία λιανικής πώλησης περιλαμβάνουν περίπτερα, καταστήματα ψιλικών, «πάγκους», υποπρακτορεία διανομής τύπου (στην επαρχία) και λοιπά σημεία, στα οποία πωλείται τύπος και καλύπτουν την καθαρά τοπική αγορά. Λαμβάνουν τον τύπο από τους υποδιανομείς και επιστρέφουν σε αυτούς τα απούλητα έντυπα καθώς και τα έσοδα από πωλήσεις, παρακρατώντας την προμήθειά τους²⁰.
28. Με το Ν. 3919/2011 έπαψε να απαιτείται η προηγούμενη λήψη διοικητικής άδειας για την άσκηση της δραστηριότητας ως σημείο πώλησης τύπου, η οποία έως τότε χορηγείτο από την Επιτροπή του άρθρου 3 του ΝΔ 2943/54. Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν συλλεχθεί κατά την έρευνα της ΓΔΑ

¹⁷ Βλ. ΕΑ 687/2019 σκ. 105, 106 και ΕΑ 763/2021, σκ. 184.

¹⁸ Βλ. ΕΑ 687/2019 σκ. 107 και ΕΑ 763/2021, σκ. 185-186. Βλ. και ΕΑ 768/2022 σκ. 64 για τους ενεργούς υποδιανομείς και υποπράκτορες της ΑΡΓΟΣ καθώς και για τη δομή και μετοχική σύνθεση της διανομής στο επίπεδο των υποπρακτόρων/υποδιανομέων καθώς και το ενδεχόμενο δραστηριοποίησης των τελευταίων και ως τελικά σημεία πώλησης τύπου.

¹⁹ Βλ. ΕΑ 687/2019 σκ. 109 και ΕΑ 763/2021, σκ. 187.

²⁰ Βλ. ΕΑ 768/2022 σκ. 65-66, όπου σημειώνεται πρόσθετα ότι στο πλαίσιο των έκτακτων μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας, με την υπ' αριθ. 31927/2020 Υπουργική Απόφαση, έντυπα πωλούνται πλέον και από εμπορικά καταστήματα λιανικής πώλησης τροφίμων, χωρίς να προσδιορίζεται τυχόν ημερομηνία παύσης της δραστηριότητας αυτής (Βλ. άρθρο 3 της υπ' αρ. 31927/2020 (ΦΕΚ 945/Β/21-3-2020) ΥΑ).

και έχει καταγραφεί στην υπ' αριθ. 39/2019 Γνωμοδότηση της ΕΑ²¹, διαπιστώνεται τα τελευταία έτη, τόσο από την ΑΡΓΟΣ όσο και από τις εκδοτικές εταιρίες, συρρίκνωση του αριθμού των τελικών σημείων πώλησης, τα οποία ανέρχοντο, στο τέλος του 2019 σε 5.318 συνολικά²².

29. Στις συμβάσεις με τους υποδιανομείς (δηλ. στις περιοχές Αττικής-Θεσσαλονίκης) ορίζεται συμβατικός δίκτυο «διαπιστευμένων» τελικών σημείων λιανικής πώλησης²³, ενώ στις συμβάσεις με τους υποπράκτορες ορίζεται συγκεκριμένη «Περιοχή» δραστηριοποίησής τους, παραλλήλως δε, στις σχετικές συμβάσεις (με τους υποπράκτορες) επισυνάπτεται ως παράρτημα και ο χάρτης που απεικονίζει την εκάστοτε συμβατικούς καθορισμένη γεωγραφική περιοχή^{24, 25}

IV. Η ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

30. Στο πλαίσιο της έρευνας της Υπηρεσίας εστάλη στην καταγγέλλουσα ερωτηματολόγιο την 5.3.2020 (αριθ. πρωτ. οικ. 1875) προκειμένου να αποσαφηνιστούν ορισμένες από τις αιτιάσεις της και να παράσχει στοιχεία σχετικά με τις καταγγελλόμενες πρακτικές και τα αποτελέσματά τους²⁶. Η καταγγέλλουσα, επικαλούμενη της συνθήκης της πανδημίας, ζήτησε²⁷ παράταση για την συλλογή και αποστολή των αιτηθέντων στοιχείων, προσκομίζοντας εκ νέου τα ήδη συνημμένα στην καταγγελία της έγγραφα καθώς και δύο νέα έγγραφα. Ακολούθως, η Υπηρεσία ικανοποίησε το αίτημά της δίδοντας παράταση προθεσμίας παροχής στοιχείων²⁸. Εντούτοις, η καταγγέλλουσα δήλωσε εντέλει πλήρη αδυναμία απάντησης σε οιοδήποτε ερώτημα του ερωτηματολογίου της

²¹ Βλ. σκ. 91-105.

²² Βλ. ΕΑ 687/2019 σκ. 111-125 και ΕΑ 763/2021, σκ. 190επ..

²³ Βλ. ΕΑ 763/2021, σκ. 318επ.

²⁴ Βλ. ΕΑ 763/2021, σκ. 349επ. και 385.

²⁵ Βλ. ΕΑ 758/2022 σκ. 67.

²⁶ Βλ. τη με αριθ. πρωτ. 1875/5.3.20202 επιστολή της ΕΑ στην οποία διατυπώθηκαν μεταξύ άλλων τα εξής ερωτήματα προς την καταγγέλλουσα: «[...] 1. Από πότε δραστηριοποιείστε στην πώληση έντυπου τύπου (εφημερίδες, περιοδικά κλπ) και τι είδους τύπο διανέμετε (πχ τοπικό, πανελληνίας κυκλοφορίας κλπ). 2. Αναφορικά με την από 11.1.2018 διακοπή προμήθειας με έντυπο τύπο πανελληνίας κυκλοφορίας γνωρίστε μας εάν το πρόβλημα εξακολουθεί να υφίσταται ή αν έχει επιλυθεί. 3. Προσκομίστε οποιοδήποτε έγγραφο/συμφωνία/όρους συνεργασίας, το οποίο τυχόν είχατε ή έχετε υπογράψει, αναφορικά με την προμήθεια του έντυπου τύπου, με την Άργος Α.Ε. ή άλλο υποπράκτορα της. [...] 5. Για το διάστημα δραστηριοποίησής σας στη διανομή έντυπου τύπου και έως την 11.1.2018, ημερομηνία κατά την οποία αναφέρετε ότι διεκόπη η προμήθειά σας με έντυπο τύπο: α) Περιγράψτε τον τρόπο ή τη διαδικασία βάσει της οποίας εκκαθαρίζονταν οι πωλήσεις των εντύπων που προμηθευόσασταν από την Άργος ΑΕ ή άλλο υποπράκτορά της. β) Διευκρινίστε αν υπάρχουν κάποια κριτήρια ή τυχόν οδηγίες που έχετε λάβει (π.χ. από το συνεργαζόμενο υποπράκτορα ή την Άργος) για την προβολή ή την ανάρτηση των εντύπων που πωλούνται από εσάς (πχ αντίγραφο αλληλογραφίας σας με τον υποπράκτορα ή την Άργος, αντίγραφο οδηγιών κλπ). [...] Για όλα τα ως άνω υπό α) –ε) προσκομίστε τυχόν αποδεικτικά στοιχεία (πχ. αλληλογραφία). [...] 7. Αναφέρετε σε ποιες ενέργειες προβήκατε στο πλαίσιο ανεύρεσης λύσης στο πρόβλημα της διακοπής της προμήθειας έντυπου τύπου και στη συνακόλουθη αυτής απώλεια πελατείας σας. Παρακαλούμε να αναφέρετε συγκεκριμένα παραδείγματα προσκομίζοντας και σχετικά στοιχεία (π.χ. αντίγραφο αλληλογραφίας κ.α.). 8. Σχετικά με την από [redacted] επιστολή της ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ που έχετε προσκομίσει στην υπηρεσία μας, αναφέρετε αν σας έχει γνωστοποιηθεί κάποιο ποσό προς κατάθεση από την εταιρεία, αν έχετε προβεί στην εν λόγω κατάθεση καθώς και το πλαίσιο στο οποίο προβλέπεται η εν λόγω εγγύηση. 9. Προσκομίστε αποδεικτικά στοιχεία αναφορικά με τον κίνδυνο της βιωσιμότητας του περιπτέρου σας από τη διακοπή της προμήθειας με έντυπο τύπο (π.χ. έσοδα πριν την 11.1.2018 και έσοδα μετά, κλπ.) [...]».

²⁷ Βλ. το με αριθ. πρωτ. 3476/4.5.2020 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της καταγγέλλουσας.

²⁸ Βλ. την με αριθ. πρωτ. 3522/5.5.2020 επιστολή της ΕΑ προς την καταγγέλλουσα.

Υπηρεσίας, μη προσκομίζοντας ουδεμία πρόσθετη πληροφορία ή/και πρόσθετο αποδεικτικό στοιχείο²⁹.

31. Επίσης, η ΕΑ απέστειλε σχετική επιστολή παροχής στοιχείων τόσο προς την Α³⁰ όσο και προς τη Β³¹ καταγγελλόμενη.

V. ΟΙ ΑΠΟΦΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΩΝ

32. Σύμφωνα με την Α καταγγελλόμενη³², υποπράκτορας της ΑΡΓΟΣ ΑΕ από 12.3.2014 μέχρι 15.9.2017 για τη διανομή του τύπου στην περιοχή του Πύργου ήταν η εταιρεία ██████████, οπότε και διεκόπη η συνεργασία τους με αίτημα του ανωτέρω υποπράκτορα λόγω μη βιωσιμότητας του πρακτορείου. Εν συνεχεία, η ΑΡΓΟΣ συνήψε σύμβαση διανομής τύπου με την εταιρεία ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ ΑΕ με διάρκεια από τις 16.9.2017 μέχρι και τις 15.3.2021 οπότε και έληξε η συνεργασία τους με αίτημα της τελευταίας, η οποία ομοίως επικαλέστηκε μη βιωσιμότητα του υποπρακτορείου της και επιθυμία για αύξηση του ποσοστού της αμοιβής της σε ύψος █%. Επιπρόσθετα, όπως αναφέρει η ΑΡΓΟΣ, η ίδια δεν είχε απευθείας συναλλακτική σχέση με την καταγγέλλουσα ούτε και είχε κάποια ειδική πληροφόρηση για τη συνεργασία αυτής με την ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ³³.
33. Σύμφωνα με τη Β καταγγελλόμενη η συνεργασία της με την ΑΡΓΟΣ, ως υποπράκτορας της τελευταίας για τη διανομή τύπου στη Δυτική Πελοπόννησο διήρκεσε από 20.11.2017 έως τον Μάρτιο του έτους 2021, οπότε και η ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ άλλαξε δραστηριότητα, προσωπικό και εγκαταστάσεις, χωρίς να έχει πλέον καμία σχέση με τη διανομή τύπου. Επισημαίνει, μάλιστα, ότι ουδέν στοιχείο ανευρέθη στο αρχείο της σχετικά με τη συνεργασία της με το περίπτερο της καταγγέλλουσας, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να εισφέρει στοιχεία ούτε περί του αν υπήρξε πελάτης της³⁴. Χαρακτηριστική δε είναι η περαιτέρω αναφορά της ότι: «[...]Εκείνο που μπορούμε με ασφάλεια να διαβεβαιώσουμε είναι ότι η πολιτική της εταιρείας μας ήταν η διεύρυνση του πελατολογίου και ειδικά σε κεντρικά σημεία των πόλεων. Εάν υπήρξε συνεργασία και διεκόπη προφανώς αυτό θα έγινε με επιθυμία του πελάτη. Άλλωστε σε κάθε περίπτωση που θα υπήρχε διακοπή

²⁹ Βλ. το με αριθ. πρωτ. 3872/12.5.2020 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της καταγγέλλουσας.

³⁰ Βλ. τη με αριθ. πρωτ. 620/20.01.2023 επιστολή της ΕΑ προς την ΑΡΓΟΣ.

³¹ Βλ. τη με αριθ. πρωτ. 637/20.01.2023 επιστολή της ΕΑ προς την ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ. Ελλείψει έγκαιρης απαντήσεως της ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ, η Υπηρεσία επανήλθε αποστέλλοντάς της εκ νέου την ως άνω επιστολή, δυνάμει του υπ' αριθ. πρωτ. 1908/2.3.2023 μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

³² Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 1862/1.3.2023 απάντηση της ΑΡΓΟΣ.

³³ Βλ. ομοίως την υπ' αριθ. πρωτ. 1862/1.3.2023 απάντηση της ΑΡΓΟΣ, όπου αναφέρονται επιπρόσθετα τα εξής: «[...] επικοινωνήσαμε με την εταιρεία ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ ΑΕ ώστε να μας ενημερώσουν σχετικά με το εν λόγω περιστατικό. Ωστόσο, ως ενημερωθήκαμε από την εταιρεία, με τη διακοπή τους δραστηριότητας διανομής του Τύπου όλοι οι άνθρωποι που εμπλέκονταν με την εν λόγω δραστηριότητα και γνώριζαν τα θέματα αυτά έχουν αποχωρήσει και ως εκ τούτου ουδείς δύναται να μας ενημερώσει σχετικά με το εν λόγω περιστατικό, ενώ δεν έχουν διατηρήσει έγγραφα αρχεία σχετικά με την εν λόγω δραστηριότητά τους [...]».

³⁴ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 2010/6.3.2023 απάντηση της ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ, όπου αναφέρει επί λέξει: «[...] Η συνεργασία μας με την ΑΡΓΟΣ Α.Ε. ως υποπράκτορας διανομής τύπου Δυτικής Πελοποννήσου ξεκίνησε στις 20/11/2017 και τελείωσε τον Μάρτιο του 2021. Από το Μάρτιο του 2021 η εταιρεία μας άλλαξε δραστηριότητα, προσωπικό και εγκαταστάσεις και δεν έχει καμία σχέση με τη διανομή τύπου. Από την αναζήτηση όσων στοιχείων διαθέτουμε στο αρχείο μας για τη συνεργασία μας με το περίπτερο ██████████ - Πύργος, δεν υπάρχουν δεδομένα ούτε πληροφορίες. Εάν υπήρξε πελάτης και διέκοψε τη συνεργασία δεν είμαστε σε θέση να απαντήσουμε. [...]».

με ευθύνη μας θα επιλαμβάνετο η ΑΡΓΟΣ Α.Ε. για λογαριασμό της οποίας λειτουργούσαμε. Ουδεμίας αναφοράς η άλλης διαμαρτυρίας γίναμε ποτέ δέκτες [...]»³⁵.

VI. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

VI.1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

34. Σύμφωνα με το άρθρο 37 παρ. 2 του Ν. 3959/2011, ως ισχύει, προφανώς αβάσιμες καταγγελίες για παραβάσεις των άρθρων 1, 1Α και 2 καθώς και των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ τίθενται στο αρχείο της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού (εφεξής «ΓΔΑ») με πράξη του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ύστερα από εισήγηση της ΓΔΑ, χωρίς συζήτηση. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 36 παρ. 4 του Ν. 3959/2011, εάν από την αξιολόγηση των στοιχείων και των ισχυρισμών που περιλαμβάνονται στην καταγγελία δεν προκύπτουν ενδείξεις παράβασης των άρθρων 1, 1Α και 2, καθώς και των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ, η εξεταζόμενη καταγγελία λογίζεται ως προφανώς αβάσιμη κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 37 παρ. 2.
35. Οι καταγγέλλοντες καλούνται να εκθέσουν λεπτομερώς τα πραγματικά περιστατικά από τα οποία, κατά τη γνώμη τους, τεκμηριώνεται παραβίαση των άρθρων 1, 2 του Ν. 3959/2011 ή/και 101 ή 102 ΣΛΕΕ³⁶. Περαιτέρω, καλούνται να περιγράψουν τα αποτελέσματα που αναμένουν σε συνέχεια της παρέμβασης της ΕΑ αναφορικά με τις καταγγελλόμενες πρακτικές στο πλαίσιο των εξουσιών που διαθέτει δυνάμει του άρθρου 25 του Ν. 3959/2011 σε περίπτωση διαπίστωσης παράβασης των άρθρων 1, 2 του Ν. 3959/2011 ή/και 101 ή 102 ΣΛΕΕ.
36. Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 3959/2011, κατά τη διαδικασία ενώπιον της ΕΑ για την εφαρμογή των άρθρων 1 και 2, καθένας φέρει το βάρος απόδειξης των ισχυρισμών του. Συναφώς, σύμφωνα με την ενωσιακή νομολογία, το βάρος απόδειξης της καταγγελλόμενης παράβασης εναπόκειται στον καταγγέλλοντα.³⁷ Οσάκις μία καταγγελία δεν είναι σε θέση να αποδείξει τους προβαλλόμενους με αυτή ισχυρισμούς, είναι δυνατόν να απορριφθεί εξ αυτού του λόγου³⁸, δίχως πάντως να αποκλείεται η ΕΑ να επανέλθει επί του εν λόγω φακέλου³⁹. Για να απορρίψει μια καταγγελία, η ΕΑ δεν είναι υποχρεωμένη να λάβει υπόψη της περιστάσεις που δεν τίθενται υπόψη της από τον καταγγέλλοντα και οι οποίες θα μπορούσαν να προκύψουν μόνο μετά από ειδικότερη διερεύνηση⁴⁰. Συναφώς, η ΕΑ δεν υποχρεούται να διενεργήσει έρευνα προκειμένου να διαπιστώσει την ακρίβεια των ισχυρισμών του καταγγέλλοντος, αλλά αρκεί να εξετάζει προσεκτικά τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που της γνωστοποιούνται, προκειμένου να εκτιμήσει αν τα εν λόγω

³⁵ Ο.π.

³⁶ Σύμφωνα με το υπόδειγμα του σχετικού Εντύπου Καταγγελίας και τη συνοδευτική από 7.7.2022 επεξηγηματική Ανακοίνωση της ΕΑ περί του τύπου και του τρόπου υποβολής των ενώπιόν της καταγγελιών, <https://www.epant.gr/nomothesia/nomothesia-antagonismou/kataggelies.html>

³⁷ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ C-56/12P, *European Federation of Ink and Ink Cartridge Manufacturers (EFIM) κατά Επιτροπής*, σκ. 71-72.

³⁸ Βλ. ενδεικτικά ΠΕΚ T-198/98, *Micro Leader Business κατά Επιτροπής*, σκ. 32-39, όπου κρίθηκε ότι το γεγονός ότι τα στοιχεία που είχαν προσκομισθεί δεν παρείχαν ενδείξεις για την ύπαρξη συμφωνίας ή εναρμονισμένης πρακτικής αρκούσε για την απόρριψη της καταγγελίας εξ αυτού του λόγου.

³⁹ Βλ. ΔΕΚ C- 298/83, *CICCE κατά Επιτροπής*, σκ. 21-29.

⁴⁰ Βλ. ΔΕφαΘ 4057/2018, σκ. 11, ΠΕΚ T-319/99, *FENIN κατά Επιτροπής*, σκ. 43.

στοιχεία αποκαλύπτουν συμπεριφορά ικανή να νοθεύσει τον ανταγωνισμό⁴¹. Σε περίπτωση δε που τα πραγματικά περιστατικά είναι αποδεδειγμένα, προχωρά στη διερεύνηση του κατά πόσο αυτά στοιχειοθετούν παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού⁴².

37. Περαιτέρω, το ΔΕΕ έχει κρίνει ότι οι πληροφορίες τις οποίες επικαλείται ο καταγγέλλων πρέπει να είναι συγκεκριμένες, να στοιχειοθετούν τα πραγματικά περιστατικά τα οποία επικαλούνται και να υποδεικνύουν μια πιθανή παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού⁴³. Σύμφωνα δε με τη νομολογία, η ΕΑ δύναται να αξιολογεί την αποδεικτική ισχύ των προσκομιζόμενων στοιχείων και μεμονωμένα⁴⁴. Εξάλλου, αντικείμενο απόδειξης δεν αποτελούν όλοι οι ισχυρισμοί, τα πραγματικά περιστατικά τα οποία σχετίζονται με την υπόθεση ή τα γεγονότα, τα οποία θεμελιώνουν απλώς επιχειρήματα, αλλά μόνο αυτά τα οποία ασκούν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της υπόθεσης⁴⁵. Συναφώς, η ΕΑ δεν είναι υποχρεωμένη να τοποθετείται και να αποφαίνεται επί όλων των επιχειρημάτων που προβάλλονται από τους καταγγέλλοντες προς υποστήριξη της καταγγελίας τους. Χρειάζεται να εκθέτει τα πραγματικά περιστατικά και τις αιτιολογικές σκέψεις που έχουν αποφασιστική σημασία στο πλαίσιο της εκάστοτε απόφασης⁴⁶.

VI.2. ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 Ν. 3959/2011

VI.2.1. Γενικό πλαίσιο

38. Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 3959/2011, απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων και όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού στην ελληνική επικράτεια⁴⁷. Προϋποθέσεις, επομένως, εφαρμογής της συγκεκριμένης διάταξης είναι: α) η ύπαρξη συμφωνίας μεταξύ επιχειρήσεων και β) αντικείμενο ή αποτέλεσμα της ανωτέρω συμφωνίας να είναι ο περιορισμός, η παρακώλυση ή η νόθευση του ανταγωνισμού. Αντίστοιχες είναι και οι βασικές προϋποθέσεις που τάσσονται από τον ενωσιακό νομοθέτη για την εφαρμογή του άρθρου 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ⁴⁸. Το δε άρθρο 1 παρ. 3 Ν. 3959/2011

⁴¹Βλ. σχετικά L.O. Blanco, EC Competition Law procedure, 2nd ed., 2013, σελ. 556 με παραπομπή σε σχετική νομολογία: ΠΕΚ Τ-24/90, *Automec κατά Επιτροπής*, σκ. 79, ΠΕΚ Τ-575/93, *Koelman κατά Επιτροπής*, σκ. 39. Βλ. επίσης, ΔΕΕ C-119/97P, *Ufex κ.ά. κατά Επιτροπής*, σκ. 86 με περαιτέρω παραπομπές σε νομολογία και ΠΕΚ Τ-427/08, *CEAHR κ. Επιτροπής*, σκ. 28. Άλλωστε, προϋπόθεση για το σύννομο ενός διενεργούμενου εκ της ΕΑ ελέγχου είναι αυτός να είναι απαραίτητος για την περαιτέρω διερεύνηση παράβασης ως προς την οποία υφίστανται αποδεδειγμένα εύλογες υπόνοιες δυνάμενες να δικαιολογήσουν τη διενέργειά του (βλ. ΔΕΚ C- 97/87, *Dow Chemical Ibérica κ.λπ.*, σκ. 52. βλ. ΔΕΕ C-94/00, *Roquette Frères*, σκ. 61 και Οδηγία (ΕΕ) 2019/1 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 για την παροχή αρμοδιοτήτων στις αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ώστε να επιβάλλουν αποτελεσματικότερα τους κανόνες και για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς παρ. 31.).

⁴² Βλ. ΠΕΚ Τ- 198/98, *Micro Leader κατά Επιτροπής*, σκ. 57.

⁴³ Βλ. ΔΕΕ C-56/12 P, *EFIM κατά Επιτροπής*, σκ. 71-72 και ΠΕΚ Τ-192/07, *Comité dedéfense delaviticulturecharentaise*, σκ. 74.

⁴⁴ Βλ. ΓενΔΕΕ Τ-699/14, *ToppsEuropeLtd κατά Επιτροπής*, σκ. 52.

⁴⁵ Πρβλ. ΣτΕ 1363/2002, ΣτΕ 750/2007.

⁴⁶ Βλ., μεταξύ άλλων, ΠΕΚ Τ-114/92, *BEMIM κατά Επιτροπής*, σκ. 41.

⁴⁷ Κατά την περιπτώσιολογία που παρατίθεται στο άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 3959/2011, η απαγόρευση της εν λόγω διάταξης καλύπτει ιδίως τις συμφωνίες εκείνες οι οποίες συνίστανται, μεταξύ άλλων στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων όρων συναλλαγής.

⁴⁸ Εν προκειμένω δεν καταγγέλλεται παράβαση των ενωσιακών διατάξεων ούτε και στην εν λόγω καταγγελλόμενη πρακτική δύναται να αποδοθεί ενωσιακή διάσταση ένεκα του τοπικού χαρακτήρα της εξεταζόμενης συμβατικής

εισάγει εξαίρεση από τον ως άνω απαγορευτικό κανόνα υπό την προϋπόθεση σωρευτικής πλήρωσης τεσσάρων κριτηρίων,⁴⁹ το βάρος απόδειξης των οποίων φέρει η επιχείρηση που αιτείται τη χορήγηση ατομικής απαλλαγής.

39. Περαιτέρω, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 1 του Ν. 3959/2011, οι Κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί εφαρμογής της παραγράφου 3 του άρθρου 101 ΣΛΕΕ σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών, αποφάσεων ενώσεων επιχειρήσεων ή εναρμονισμένων πρακτικών (Κανονισμοί ομαδικής απαλλαγής) εφαρμόζονται αναλόγως για την υπαγωγή στην παράγραφο 3 συμφωνιών, αποφάσεων και εναρμονισμένων πρακτικών που δεν είναι πιθανόν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών-μελών, κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 101 ΣΛΕΕ.
40. Στο πλαίσιο αυτό, οι Κανονισμοί (ΕΕ) 330/2010⁵⁰ και 2022/720⁵¹, σε συνδυασμό με τις ερμηνευτικές κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τους κάθετους περιορισμούς⁵², εισάγουν τεκμήριο νομιμότητας (ευεργέτημα απαλλαγής) για τις κάθετες συμφωνίες από την απαγορευτική διάταξη του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, υπό την προϋπόθεση αφενός ότι οι σχετικές συμφωνίες δεν περιέχουν μορφές ιδιαίτερα σοβαρών περιορισμών και αφετέρου ότι το μερίδιο αγοράς του προμηθευτή και του αγοραστή δεν υπερβαίνει έκαστο το 30% στην οικεία σχετική αγορά. Ειδικότερα, προβλέπονται περιοριστικά συγκεκριμένοι κάθετοι περιορισμοί, που αξιολογούνται ως «ιδιαίτερος σοβαρός» (εξ αντικειμένου) περιορισμοί του ανταγωνισμού (αποκαλούμενοι και «hardcore restrictions») και οι οποίοι δεν απαλλάσσονται, ακόμη κι όταν τα μερίδια αγοράς προμηθευτή (ή/και διανομέα) υπολείπονται του ανωτέρω ορίου, ενώ συγχρόνως συμπαρασύρουν εκτός πεδίου εφαρμογής της ομαδικής απαλλαγής τη συμφωνία στο σύνολό της⁵³. Οι εν λόγω περιορισμοί (όπως για παράδειγμα ο καθορισμός παγίου ή ελάχιστου επιπέδου τιμής μεταπώλησης και ορισμένα είδη εδαφικής προστασίας) δεν καλύπτονται ούτε από τον «ασφαλή λιμένα» που δημιουργείται για τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας (*de minimis*), ενώ παράλληλα

σχέσης και της τοπικής εμβέλειας δραστηριοποίησης των εμπλεκόμενων μερών (καταγγέλλουσα και ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ), βλ. Ενότητα III.1.

⁴⁹ Το άρθρο 1 παρ. 3 του ν 3959/2011 προβλέπει εξαίρεση από τον εν λόγω απαγορευτικό κανόνα για τις συμφωνίες οι οποίες: α) συμβάλλουν στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, β) εξασφαλίζουν συγχρόνως στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει, γ) δεν επιβάλλουν περιορισμούς που δεν είναι απαραίτητοι για την επίτευξη των στόχων αυτών και δ) δεν παρέχουν στις επιχειρήσεις αυτές τη δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού σε σημαντικό τμήμα των σχετικών προϊόντων. Οι ανωτέρω προϋποθέσεις εξαίρεσης ταυτίζονται με εκείνες που τάσσονται από τον ενωσιακό νομοθέτη για την εφαρμογή του άρθρου 101 παρ. 3 ΣΛΕΕ.

⁵⁰ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 330/2010 της Επιτροπής για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών, ΕΕ L 102 της 23.4.2010, σελ. 1 (εφεξής και «Κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορίες» ή «Κανονισμός (ΕΕ) 330/2010»).

⁵¹ Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 330/2010 αντικαταστάθηκε από τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2022/720, ΕΕ L 134 της 11.5.2022, σελ. 4, (εφεξής και «νέος Κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορίες» ή «Κανονισμός (ΕΕ) 720/2022»)ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1.6.2022.

⁵² Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ΕΕ C 130 της 19.5.2010, σελ. 1 (εφεξής και «Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς») καθώς και Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς ΕΕ C 248 της 30.6.2022, σελ. 1 (εφεξής και «νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς»).

⁵³ Βλ. άρθρο 4 Κανονισμού (ΕΕ) 330/2010 Κανονισμού (ΕΕ) 720/2022.

είναι ελάχιστο πιθανό να πληρούν τις προϋποθέσεις χορήγησης ατομικής απαλλαγής κατ' άρθρο 101 παρ. 3 ΣΛΕΕ⁵⁴.

41. Εν προκειμένω, ανεξαρτήτως της μη εφαρμογής του ευεργετήματος της ομαδικής απαλλαγής κατά κατηγορίες ούτε και της ατομικής εξαίρεσης κατ' άρθρο 1 παρ. 3 Ν. 3959/2011 δεδομένης της κατοχής δεσπόζουσας θέσης της ΑΡΓΟΣ στη σχετική αγορά, επισημαίνεται ότι σε κάθε περίπτωση δεν εντοπίζεται περιορισμός του ανταγωνισμού, υπό τις περιστάσεις της παρούσας καταγγελίας, πολλώ δε μάλλον ιδιαίτερης σοβαρότητας, όπως θα εκτεθεί αναλυτικά κατωτέρω.

VI.2.2. Τα κριτήρια του άρθρου 1 του Ν. 3959/2011

VI.2.2.1 Η έννοια της «επιχείρησης»

42. Ως «επιχείρηση», κατά το δίκαιο προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού, νοείται κάθε φυσικό πρόσωπο ή οικονομική ενότητα που ασκεί εμπορική ή άλλη οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του και από τον τρόπο χρηματοδότησής του⁵⁵. Ως οικονομική δραστηριότητα νοείται κάθε δραστηριότητα προσφοράς αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά⁵⁶.
43. Εν προκειμένω, τα μέρη του υπό εξέταση δικτύου διανομής, δηλαδή η ΑΡΓΟΣ, οι συμβαλλόμενοι με αυτοί υποπράκτορες/υποδιανομείς, όπως η υποπράκτορας ΑΛΕΑΤΥΠΙΟΣ και τα τελικά σημεία πώλησης τύπου με τα οποία συνεργάζονται, όπως η καταγγέλλουσα, ασκούν οικονομική δραστηριότητα και ως εκ τούτου λογίζονται ως επιχειρήσεις κατά την έννοια των διατάξεων περί ελεύθερου ανταγωνισμού.

VI.2.2.2 Η ύπαρξη «συμφωνίας»

44. Για την εφαρμογή του άρθρου 1 παρ. 1 του Ν. 3959/2011 απαιτείται η ύπαρξη συμφωνίας που περιορίζει τον ανταγωνισμό, μεταξύ δύο τουλάχιστον ανεξάρτητων οικονομικά επιχειρήσεων.
45. Η εν λόγω έννοια καλύπτει τόσο τις συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ ανταγωνιστών που δρουν στο ίδιο οικονομικό επίπεδο (οριζόντιες) όσο και εκείνες που συνάπτονται μεταξύ επιχειρήσεων που δρουν σε διαφορετικό οικονομικό επίπεδο της αλυσίδας παραγωγής ή διανομής, οι οποίες αφορούν στις προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα μέρη δύνανται να προμηθεύονται, πωλούν ή μεταπωλούν αγαθά και υπηρεσίες (κάθετες)⁵⁷.

⁵⁴Βλ. Ανακοίνωση σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας οι οποίες δεν περιορίζουν σημαντικά τον ανταγωνισμό σύμφωνα με το άρθρο 101 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ (εφεξής και «Ανακοίνωση de minimis»), ΕΕ C 291 της 30.08.2014, παρ. 13, και Commission staff working document, Guidance on restrictions of competition "by object" for the purpose of defining which agreements may benefit from the De Minimis Notice, 25.06.2014, σελ. 3-4, υπό στοιχείο 1 καθώς και υποενότητες 3.1 και 3.4, σελ. 13 και 16 αντίστοιχα. Βλ. επίσης Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς παρ. 47.

⁵⁵ Βλ. ΔΕΕ, C-41/90, *Hofner και Elser*, σκ. 21, C-55/96, *Job Centre II*, σκ. 21, C-180-184/98, *Pavlov*, σκ. 74, και C-218/00, *Cisal di Batistello Venziano*, σκ. 22 και Ε.Α. 292/IV/2005, *Οδοντιατρικοί Σύλλογοι*, παρ.2.1, η οποία επικυρώθηκε από το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών με τις υπ' αρ. 1026/2007, 1027/2007 και 1028/2007 αποφάσεις του, και 518/VI/2011, *Μεσίτες*, σκ. 102, η οποία επικυρώθηκε από το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών με τις υπ' αρ. 2821/2013 και 502/2013 αποφάσεις του.

⁵⁶ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-118/85, *Επιτροπή κατά Ιταλίας*, Συλλ. 1987, σελ. 2599, σκ. 7, ΔΕΚ C-35/96, *Επιτροπή κατά Ιταλίας (CNSD)*, Συλλ. 1998, σελ. 3851, σκ. 36, καθώς και ΕΑ 430/V/2009, σελ. 6, υπό III Β και ΕΑ 317/V/2006, σελ. 16, 17, υπό VII Βα, η οποία επικυρώθηκε από την ΔΕΦΑθ. 4291/2007.

⁵⁷ Βλ. ενδεικτικά ΣτΕ 2780/2012, σκ. 4 και ΔΕΚ C-56 & 58/64, *Consten & Grundig κατά Επιτροπής*, σκ. 370-371. Βλ. επίσης Κανονισμό (ΕΕ) 330/2010, ό.π., άρθρο 1α.

46. Εν προκειμένω, η συμβατική σχέση μεταξύ της ΑΡΓΟΣ και των εξουσιοδοτημένων μελών του δικτύου διανομής της⁵⁸, στα οποία συγκαταλέγεται η ΑΛΕΑΤΥΠΙΟΣ, όπως αυτή διέπει και ρυθμίζει τη διανομή αθηναϊκού/πανελληνίου έντυπου τύπου (περιοδικά, εφημερίδες) στις επιμέρους περιοχές της ελληνικής επικράτειας μέσω επιλεγμένων τελικών σημείων πώλησης, emπίπτουν ευθέως στην έννοια της «συμφωνίας» κατά τα προεκτεθέντα, και δη στην έννοια της κάθετης συμφωνίας μεταξύ επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικό επίπεδο στην αλυσίδα διανομής. Αντίστοιχα, κάθετη σχέση emπίπτουσα στην έννοια της «συμφωνίας» για τους σκοπούς του άρθρου 1 Ν. 3959/2011 είναι αναμφίβολα και η σχέση μεταξύ του υποπράκτορα ΑΛΕΑΤΥΠΙΟΣ και των τελικών σημείων τα οποία προμηθεύει με τα διανεμόμενα προϊόντα τύπου στην περιοχή δραστηριοποίησής του, στα οποία συγκαταλέγεται το περίπτερο της καταγγέλλουσας στον Πύργο Ηλείας.

VI.2.2.3 Ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα του αντιπροσώπου - Διάκριση μεταξύ γνήσιων και μη γνήσιων εμπορικών αντιπροσώπων

47. Η εφαρμογή του άρθρου 1 παρ. 1 Ν. 3959/2011 προϋποθέτει ότι μια συμφωνία συνάπτεται μεταξύ δύο τουλάχιστον ανεξάρτητων οικονομικά μεταξύ τους επιχειρήσεων. Ως εκ τούτου οι οικείες διατάξεις τυγχάνουν εφαρμογής στις λεγόμενες μη γνήσιες συμβάσεις εμπορικής αντιπροσωπείας, όπου ο αντιπρόσωπος διατηρεί την ιδιότητά του ως ανεξάρτητης οικονομικά επιχείρησης⁵⁹. Όσον αφορά στη διάκριση μεταξύ γνήσιας και μη γνήσιας σύμβασης εμπορικής αντιπροσωπείας, γίνεται, καταρχήν, δεκτό ότι ο αντιπρόσωπος διατηρεί την ιδιότητα του ανεξάρτητου επιχειρηματία, εφόσον αυτός αποκτά την κυριότητα επί των συμβατικών προϊόντων που αγοράζονται ή πωλούνται⁶⁰, ενώ στην περίπτωση της μη μεταβίβασης της κυριότητας κάποιου εκ των συμβατικών προϊόντων, εξετάζεται in concreto και συνεκτιμάται η κρισιμότητα και σπουδαιότητα των κινδύνων που έχουν αναληφθεί από τον αντιπρόσωπο, ο βαθμός ενσωμάτωσης αυτού στο δίκτυο του αντιπροσωπευόμενου και η παροχή από αυτόν υπηρεσιών σχετικών με τη σύμβαση στο όνομα και για λογαριασμό του αντιπρόσωπου⁶¹.

⁵⁸ Το δίκτυο, σύμφωνα με τα καταγγελλόμενα και προηγούμενες αποφάσεις της ΕΑ φέρει χαρακτηριστικά επιλεκτικής διανομής όσον αφορά στα κριτήρια επιλογής των διανομέων/ υποπρακτόρων της ΑΡΓΟΣ, ενώ παράλληλα φαίνεται να διαθέτει και χαρακτηριστικά συστήματος αποκλειστικής διανομής, όσον αφορά στη συμβατική προμήθεια από την ΑΡΓΟΣ εντύπων σε έναν μόνο υποπράκτορα σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή της περιφέρειας, βλ. κατωτέρω Ενότητα III.2 καθώς και ΕΑ 758/2022 σκ. 67, ΕΑ 763/2021, σκ. 541επ. και ΕΑ 687/2019, σκ. 104επ. και ιδίως 109.

⁵⁹ Σε αντιδιαστολή με τις λεγόμενες γνήσιες συμβάσεις εμπορικής αντιπροσωπείας, όπου οι αντιπρόσωποι δεν φέρουν κανέναν κίνδυνο απορρέοντα από τις συμβάσεις τις οποίες διαπραγματεύονται και παύουν να έχουν την ιδιότητα του ανεξάρτητου επιχειρηματία, με αποτέλεσμα να μην εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 1 Ν. 3959/2011. Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 12 επ. και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 29επ.

⁶⁰ Βλ. νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ.33 περ. α για την περίπτωση προσωρινής απόκτησης της κυριότητας από τον αντιπρόσωπο.

⁶¹ Ειδικότερα, έχει κριθεί ότι το άρθρο 1 Ν. 3959/2011 έχει εφαρμογή εφόσον ο αντιπρόσωπος αναλαμβάνει, ενδεικτικώς έστω έναν από τους κατωτέρω κινδύνους ή δαπάνες: δαπάνες μεταφοράς των προϊόντων, κόστος χρηματοδότησης και διατήρησης των αποθεμάτων, ειδικές επενδύσεις σε εξοπλισμό, εγκαταστάσεις ή εκπαίδευση προσωπικού, ευθύνη έναντι τρίτων για ζημιές που προκαλούνται από πωλούμενο προϊόν, Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 13-15. Βλ. αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 33.

48. Στην υπό εξέταση υπόθεση, η διακίνηση του έντυπου τύπου πραγματοποιείται βάσει συστήματος παρακαταθήκης οι δε υποπράκτορες της ΑΡΓΟΣ, όπως η ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ, φέρουν τον κίνδυνο καταστροφής των διακινούμενων προϊόντων έντυπου τύπου για το χρονικό διάστημα, κατά το οποίο αυτά βρίσκονται στην κατοχή τους. Περαιτέρω η τελευταία, ως υποπράκτορας, φαίνεται να αναλαμβάνει το κόστος διατήρησης ιδίως εξόδους εγκαταστάσεων για την εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεών της, την κατοχή του αναγκαίου και κατάλληλου για τη μεταφορά των προϊόντων έντυπου τύπου εξοπλισμού, καθώς και ιδίων μεταφορικών μέσων, ενώ παράλληλα επιβαρύνεται καταρχήν με τα μεταφορικά έξοδα που συνεπάγεται η εκ μέρους της διακίνηση έντυπου τύπου. Επιπρόσθετα, τα μέλη του δικτύου της ΑΡΓΟΣ, όπως η ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ, ██████████ ██████████⁶². Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ αναλαμβάνει στις συμβατικές της σχέσεις με την ΑΡΓΟΣ σημαντικούς επιχειρηματικούς κινδύνους και επομένως η τελευταία τελεί με την ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ σε σχέση μη γνήσιας εμπορικής αντιπροσωπείας, ερειδόμενη σε συμβάσεις που έχουν συναφθεί μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων. Συντρέχουν, συνεπώς εν προκειμένω με βάση τα ανωτέρω οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή του άρθρου 1 Ν. 3959/2011.

VI.2.2.4 Αντικείμενο ή αποτέλεσμα περιοριστικό του ανταγωνισμού

49. Προκειμένου να εμπίπτει μια συμφωνία στην απαγόρευση του άρθρου 1 παρ. 1 του Ν. 3959/2011 πρέπει να έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της οικείας αγοράς. Κατά πάγια ενωσιακή νομολογία, ο διαζευκτικός χαρακτήρας αυτής της προϋπόθεσης επιβάλλει, καταρχάς, να εξεταστεί το ίδιο το αντικείμενο της συμφωνίας, λαμβανομένου υπόψη του οικονομικού πλαισίου, εντός του οποίου εντάσσεται. Υπό την έννοια αυτή, αν αποδειχθεί το επιζήμιο για τον ανταγωνισμό αντικείμενο μιας συμφωνίας, τότε παρέλκει η εξέταση των αποτελεσμάτων αυτής επί του ανταγωνισμού⁶³.
50. Για να έχει η συμφωνία στρεφόμενο κατά του ανταγωνισμού αντικείμενο, αρκεί να είναι ικανή να επαχθεί αρνητικά για τον ανταγωνισμό αποτελέσματα, ήτοι να είναι εν τοις πράγμασι ικανή να παρεμποδίσει, να περιορίσει ή να νοθεύσει τον ανταγωνισμό εντός της σχετικής αγοράς. Το ερώτημα αν και κατά πόσο παρόμοιο αποτέλεσμα παράγεται όντως, μπορεί να έχει σημασία μόνο για τον υπολογισμό του ύψους των προστίμων⁶⁴.
51. Συναφώς, στην περίπτωση σύμπραξης που συνιστά «εξ αντικείμενου» περιορισμό του ανταγωνισμού, δεν απαιτείται η περαιτέρω έρευνα και απόδειξη κινδύνου βλάβης των καταναλωτών ή επέλευσης άλλων, συγκεκριμένων αποτελεσμάτων, εν δυνάμει βλαπτικών για τον ανταγωνισμό. Ούτως, η διαπίστωση ότι η σύμπραξη έχει αντικείμενο περιοριστικό του ανταγωνισμού δεν μπορεί να ανατραπεί ούτε από ενδείξεις ότι δεν είχε αποτέλεσμα εντός της αγοράς, ή ότι δεν είχε άμεση επίδραση επί των τιμών, ούτε από τη διαπίστωση ότι οι

⁶² Βλ. ΕΑ 687/2019 σκ. 103 και 110 και ΕΑ 763/2021, σκ. 513επ. και ιδίως 516-518.

⁶³ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ C-32/11, *Allianz Hungária Biztosító κ.λπ.*, σκ. 33-34 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και ΔΕΕ C-67/13 P, *CB κατά Επιτροπής*, σκ. 48-49 και 52. Αντίστοιχη είναι και η νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων. Βλ. συναφώς ΔΕφΑθ 502/2013, σκ. 3, 2821/2013, σκ. 3.

⁶⁴ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ C-32/11, ό.π., σκ. 38 και ΔΕΚ C-8/08, *T-Mobile Netherlands κ.λπ.*, σκ. 31.

ενδιαφερόμενοι εξασφάλισαν ταυτόχρονα, δια της πρακτικής αυτής, ορισμένα πλεονεκτήματα ως προς τον ανταγωνισμό⁶⁵.

52. Ειδικότερα, δε, ως προς τις κάθετες συμφωνίες, γίνεται δεκτό ότι παρά το γεγονός ότι συχνά είναι, ως εκ της φύσεώς τους, λιγότερο επιζήμιες για τον ανταγωνισμό σε σχέση με τις οριζόντιες συμφωνίες, μπορούν, υπό ορισμένες περιστάσεις, να εμπεριέχουν εν δυνάμει μία αυξημένη πιθανότητα περιορισμού του ανταγωνισμού⁶⁶. Υπό την έννοια αυτή έχει κριθεί τόσο σε επίπεδο ενωσιακής νομολογίας όσο και σε επίπεδο διοικητικής πρακτικής της ΕΑ και εθνικής νομολογίας ότι μια κάθετη συμφωνία μπορεί να έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού⁶⁷. Συναφώς, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι περιορισμοί που χαρακτηρίζονται ως ιδιαίτερης σοβαρότητας (όπως λ.χ. ο καθορισμός πάγιων ή ελάχιστων τιμών μεταπώλησης ή κατανομής αγορών), σε οποιουδήποτε από τους ισχύοντες ή μελλοντικούς κανονισμούς απαλλαγής κατά κατηγορίες, εκφεύγουν του ασφαλούς λιμένα που δημιουργείται από τα όρια μεριδίων αγοράς που προβλέπονται στην Ανακοίνωση de minimis ενώ, συγχρόνως, είναι μάλλον απίθανο να πληρούν τις προϋποθέσεις χορήγησης ατομικής απαλλαγής κατ' άρθρο 1 παρ. 3 του Ν. 3959/2011, καθώς και κατ' άρθρο 101 παρ. 3 ΣΛΕΕ⁶⁸.

VI.2.3. Συμφωνίες επιλεκτικής και αποκλειστικής διανομής

53. Ως «σύστημα επιλεκτικής διανομής» χαρακτηρίζεται το σύστημα διανομής στο οποίο ο πάροχος αναλαμβάνει να πωλεί τα αναφερόμενα στη σύμβαση αγαθά ή υπηρεσίες, άμεσα ή έμμεσα, μόνο σε διανομείς επιλεγμένους με βάση ορισμένα κριτήρια και εφόσον οι διανομείς αυτοί αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μην πωλούν τα εν λόγω αγαθά ή υπηρεσίες σε μη εξουσιοδοτημένους διανομείς στη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή εντός της οποίας ο προμηθευτής εφαρμόζει το σύστημα αυτό⁶⁹. Κατά πάγια νομολογία, τα συστήματα επιλεκτικής διανομής συνιστούν στοιχεία του ανταγωνισμού που συνάδουν με το άρθρο 1 παρ. 1 Ν. 3959/2011, εφόσον η επιλογή των μεταπωλητών γίνεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων ποιοτικού χαρακτήρα που αφορούν την επαγγελματική εξειδίκευση του μεταπωλητή, του προσωπικού του και του υλικού του εξοπλισμού, και εφόσον τα κριτήρια αυτά καθορίζονται ομοιόμορφα έναντι όλων των υπό κρίση μεταπωλητών χωρίς διακρίσεις⁷⁰.

⁶⁵ Βλ. ενδεικτικά ΣτΕ 1677/2014, σκ. 4, ΣτΕ 1324/2013, σκ. 4 και ΣτΕ 2780/2012, σκ. 4 (όπου και παραπομπές σε ενωσιακή νομολογία).

⁶⁶ Βλ. ΔΕΕ C-211/22, *Super Bock*, σκ. 33.

⁶⁷ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ C-32/11, *ό.π.*, σκ. 43 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία. Βλ. επίσης ΕΑ 622/2015, 580/VII/2013, 495/VI/2010, 373/V/2007.

⁶⁸ Βλ. Ανακοίνωση de minimis, *ό.π.*, παρ. 13, όπου και ρητή αναφορά στους περιορισμούς λόγω αντικειμένου καθώς και Commission staff working document, Guidance on restrictions of competition "by object" for the purpose of defining which agreements may benefit from the De Minimis Notice, 25.6.2014, σελ. 3-4, υπό στοιχ. 1, καθώς και υποενότητες 3.1 και 3.4, σελ. 13 και 16 αντίστοιχα. Βλ. επίσης και Κατευθυντήριες Γραμμές για την εφαρμογή του άρθρου 81 παρ. 3 της Συνθήκης, *ό.π.*, παρ. 23.

⁶⁹ Βλ. Κανονισμό (ΕΕ) 720/2022, άρθρο 1 παρ. 1 στοιχ. ζ και Κανονισμό (ΕΕ) 330/2010, άρθρο 1 παρ. 1 στοιχ. ε.

⁷⁰ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-26/76, *Metro*, σκ. 20-21; ΔΕΚ C-31/80, *NV L'Oréal and SA L'Oréal v PVBA "De Nieuwe AMCK"*, σκ. 15-16, ΔΕΚ C-75/84, σκ. 37 και 40.

54. Αναλυτικότερα, η επιλεκτική διανομή διακρίνεται σε ποιοτική και ποσοτική⁷¹. Η συμφωνία ποιοτικής επιλεκτικής διανομής προϊόντων υψηλής ποιότητας και τεχνικής δεν εμπίπτει καταρχήν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 Ν. 3959/2011 επειδή δεν έχει αντιανταγωνιστικές επιπτώσεις⁷², εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις («κριτήρια Metro»)⁷³:
- πρώτον, η φύση του προϊόντος απαιτεί σύστημα επιλεκτικής διανομής, δηλαδή το σύστημα αυτό πρέπει να αποτελεί θεμιτή απαίτηση, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση του προϊόντος, τη διατήρηση της ποιότητάς του και την εξασφάλιση της ορθής χρήσης του,
 - δεύτερον, οι μεταπωλητές επιλέγονται με βάση αντικειμενικά κριτήρια ποιοτικού χαρακτήρα που ορίζονται με ομοιόμορφο τρόπο για όλους τους δυνητικούς μεταπωλητές χωρίς διακρίσεις και
 - τρίτον, τα ως άνω καθορισμένα κριτήρια δεν υπερβαίνουν το αναγκαίο μέτρο.
55. Σε αντίθεση με την αμιγώς ποιοτική επιλεκτική διανομή, με την ποσοτική επιλεκτική διανομή προστίθενται περαιτέρω κριτήρια επιλογής, τα οποία περιορίζουν άμεσα τον πιθανό αριθμό των διανομέων, όπως επί παραδείγματι, ο καθορισμός (άμεσα ή έμμεσα) τον αριθμού των διανομέων⁷⁴ ή και η απαίτηση πραγματοποίησης ελάχιστων ή μέγιστων πωλήσεων.
56. Τόσο οι συμφωνίες ποιοτικής όσο και οι συμφωνίες ποσοτικής επιλεκτικής διανομής μπορούν να επωφεληθούν από την απαλλαγή που προβλέπεται στον Κανονισμό Απαλλαγής κατά Κατηγορίες, υπό την προϋπόθεση ότι το μερίδιο αγοράς τόσο του προμηθευτή όσο και του αγοραστή δεν υπερβαίνει το 30 % και η συμφωνία δεν περιέχει περιορισμούς ιδιαίτερης σοβαρότητας, τούτο δε ανεξαρτήτως της πλήρωσης των ανωτέρω αναφερόμενων «κριτηρίων Metro»⁷⁵.
57. Εξάλλου, στο πλαίσιο μιας συμφωνίας αποκλειστικής διανομής, ο προμηθευτής κατανέμει γεωγραφική περιοχή ή ομάδα πελατών αποκλειστικά στον ίδιο ή σε πέντε αγοραστές κατ' ανώτατο όριο και θέτει σε όλους τους άλλους αγοραστές του περιορισμούς ως προς την ενεργητική πώληση στην αποκλειστική γεωγραφική περιοχή ή στην αποκλειστική ομάδα πελατών⁷⁶.

⁷¹ Στο πλαίσιο της αμιγώς ποιοτικής επιλεκτικής διανομής, οι διανομείς επιλέγονται αποκλειστικά με βάση τα αντικειμενικά κριτήρια που απαιτούνται λόγω της φύσεως του προϊόντος, όπως είναι η εκπαίδευση του προσωπικού πωλήσεων, η παρεχόμενη υπηρεσία στο σημείο πώλησης, η ύπαρξη ενός ορισμένου φάσματος πωλούμενων προϊόντων, χωρίς να τίθενται άμεσοι περιορισμοί στον αριθμό των διανομέων. Η ποσοτική επιλεκτική διανομή προσθέτει περαιτέρω κριτήρια επιλογής τα οποία περιορίζουν πιο άμεσα τον δυνητικό αριθμό διανομέων, π.χ., με την απαίτηση πραγματοποίησης ελάχιστων ή μέγιστων πωλήσεων, με τον καθορισμό του αριθμού των διανομέων κλπ. βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 175 και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 144.

⁷² Βλ. (κατ' αναλογία) ΔΕΕ υπόθεση 99/79, *SA Lancôme και Cosparfrance Nederland BV κατά Etos BV και Albert Heijn Supermart BV*, σκ. 26, ΔΕΕ υπόθεση 31/80, *NV L'Oréal και SA L'Oréal κατά PVBA "De Nieuwe AMCK"*, σκ. 14, ΠΕΚ Τ-19/91, *Société d'hygiène dermatologique de Vichy κατά Επιτροπής*, σκ. 65, ΠΕΚ Τ-88/92, *Groupement d'achat Edouard Leclerc κατά Επιτροπής*, σκ. 106 και 117.

⁷³ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 175 και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 148-149.

⁷⁴ Για την εννοιολογική οριοθέτηση του «ποσοτικού» χαρακτήρα των κριτηρίων, βλ. μεταξύ άλλων ΠΕΚ Τ-19/91, *Société d'hygiène dermatologique de Vichy κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, σκ. 67,

⁷⁵ Βλ. νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 151 και Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 176.

⁷⁶ Βλ. Κανονισμό (ΕΕ) 720/2022 ό.π. άρθρο.1 περ. η με τον οποίο διευρύνθηκε η έννοια του συστήματος αποκλειστικής διανομής και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς παρ. 117 επ..

58. Τα συστήματα επιλεκτικής διανομής είναι συγκρίσιμα με τα συστήματα αποκλειστικής διανομής, υπό την έννοια ότι περιορίζουν τον αριθμό των εξουσιοδοτημένων διανομέων και τις δυνατότητες μεταπώλησης. Η κύρια διαφορά μεταξύ των δύο ειδών συστημάτων διανομής έγκειται στη φύση της προστασίας που παρέχεται στον διανομέα. Σε ένα σύστημα αποκλειστικής διανομής, ο διανομέας προστατεύεται από τις ενεργητικές πωλήσεις που προέρχονται εκτός της αποκλειστικής γεωγραφικής περιοχής του, ενώ σε ένα σύστημα επιλεκτικής διανομής, ο διανομέας προστατεύεται από τις ενεργητικές και παθητικές πωλήσεις από μη εξουσιοδοτημένους διανομείς⁷⁷.
59. Σε κάθε περίπτωση, είναι σαφές ότι δεν αποκλείεται καταρχήν ο συνδυασμός επιλεκτικής και αποκλειστικής διανομής⁷⁸ (που συνιστά είδος ποσοτικής επιλεκτικής διανομής),⁷⁹ εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του Κανονισμού Απαλλαγής κατά Κατηγορίες⁸⁰.
60. Εν προκειμένω, το δίκτυο, σύμφωνα με την Καταγγελία⁸¹ αλλά και προηγούμενες αποφάσεις της ΕΑ⁸², φέρει χαρακτηριστικά επιλεκτικής διανομής όσον αφορά στα κριτήρια επιλογής των υποδιανομέων/ υποπρακτόρων της ΑΡΓΟΣ αλλά και των τελικών σημείων πώλησης, ενώ παράλληλα φαίνεται να διαθέτει και χαρακτηριστικά συστήματος αποκλειστικής διανομής, όσον αφορά στη συμβατική προμήθεια από την ΑΡΓΟΣ εντύπων σε έναν μόνο υποπράκτορα σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή της περιφέρειας. Στο επίπεδο της σχέσης μεταξύ πρακτορείου-υποδιανομέα, η ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ, όπως γίνεται δεκτό και στην Καταγγελία φαίνεται να λειτουργεί υπό συνθήκες αποκλειστικής διανομής, υπό την έννοια της παραχώρησης σε αυτή συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής δραστηριοποίησης και δη της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος. Πρόκειται, συνεπώς, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, για σύστημα ποσοτικής επιλεκτικής διανομής και όχι αμιγώς ποιοτικής επιλεκτικής διανομής, ήτοι για περίπτωση συνδυασμού επιλεκτικής και αποκλειστικής διανομής, με αποτέλεσμα να μην εξαιρείται από τις διατάξεις του άρθρου 1 Ν. 3959/2011⁸³.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 330/2010 και τις Κατευθυντήριες Γραμμές για τους Κάθετους Περιορισμούς ό.π. παρ. 151 επ., στο πλαίσιο μίας αποκλειστικής διανομής ο προμηθευτής συμφωνεί να πωλεί τα προϊόντα του μόνο σε έναν διανομέα για μεταπώληση σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή ή ομάδα πελατών ενώ συγχρόνως, επιβάλλονται συνήθως περιορισμοί στο διανομέα όσον αφορά τις ενεργητικές πωλήσεις του σε άλλες περιοχές ή ομάδες πελατών (που έχουν παραχωρηθεί κατ' αποκλειστικότητα).

⁷⁷ Βλ. νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 145.

⁷⁸ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους Κάθετους Περιορισμούς, ό.π., παρ. 152. Βλ. σχετ. και Richard Whish & David Bailey, *Competition Law*, 8^η έκδοση, 2015, σελ. 678 επ.

⁷⁹ Βλ. Frank Wijckmans - Filip Tuyschaever, *Vertical Agreements in EU Competition Law*, 3^η έκδοση σελ. 237, παρ. 6.243.

⁸⁰ Μια συμφωνία αποκλειστικής διανομής (ή αποκλειστικής παραχώρησης πελατείας) απαλλάσσεται βάσει του Κανονισμού Απαλλαγής κατά Κατηγορίες, εφόσον το μερίδιο αγοράς τόσο του προμηθευτή όσο και του αγοραστή δεν υπερβαίνει έκαστο το 30%, ακόμη και όταν συνδυάζεται με άλλους κάθετους περιορισμούς που όμως δεν θα πρέπει είναι ιδιαίτερα σοβαροί. Ο συνδυασμός δε, αποκλειστικής διανομής με επιλεκτική διανομή απαλλάσσεται βάσει του Κανονισμού Απαλλαγής κατά Κατηγορίες μόνον εφόσον δεν περιορίζονται οι ενεργητικές πωλήσεις σε άλλες γεωγραφικές περιοχές, βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους Κάθετους Περιορισμούς, ό.π., παρ. 152.

⁸¹ Βλ. σελ. 5 της Καταγγελίας « [...] δεδομένου ότι οι καταγγελλόμενες επιχειρήσεις ίδρυσαν και λειτουργούν σύστημα επιλεκτικής διανομής (ημερήσιου και περιοδικού) τύπου για ολόκληρη την ελληνική επικράτεια και για την περιφέρεια όπου ασκώ τη δραστηριότητά μου [...]».

⁸² Βλ. ΕΑ 768/2022 σκ. 67, ΕΑ 763/2021, σκ. 541 επ. και ιδίως 552 καθώς και ΕΑ 687/2019 σκ. 104 επ. και ιδίως 109. Πρβλ. και ΕΑ 252/III/2003 και ΕΑ 519/VI/2011.

⁸³ Βλ. ΕΑ 763/2021, σκ. 552.

61. Σημειωτέον, αναφορικά με το επίπεδο των τελικών σημείων, από προγενέστερη έρευνα της Υπηρεσίας προέκυψε ότι, βάσει των συμβάσεων της ΑΡΓΟΣ με τους υποπράκτορες του δικτύου της, μεταξύ των κριτηρίων επιλογής των σημείων πώλησης συγκαταλέγεται [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]⁸⁴. Συναφώς, στο ίδιο πλαίσιο έχει κριθεί ότι τα τελικά σημεία πώλησης, πρωτίστως ως προς τους υποδιανομείς, αλλά και ως προς ορισμένους εκ των υποπρακτόρων, στους οποίους συγκαταλέγεται [REDACTED]⁸⁵, οφείλουν να πληρούν σειρά προκαθορισμένων ποιοτικών κριτηρίων προκειμένου να ενταχθούν στο δίκτυο επιλεκτικής διανομής, [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]⁸⁶. Μεταξύ δε των εφαρμοζόμενων κριτηρίων συγκαταλέγεται [REDACTED]

[REDACTED]⁸⁷. Όσον αφορά στη συνεργασία της ΑΡΓΟΣ με τα τελικά σημεία πώλησης εντόπων, έχει κριθεί ότι αυτή είναι [REDACTED]

[REDACTED]⁸⁸.

VI.2.4. Υπαγωγή στις περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης

62. Εν προκειμένω, από τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της ΕΑ στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης δεν εντοπίζονται ενδείξεις κάθετων περιορισμών υπό τη μορφή εδαφικής προστασίας στη δομή και λειτουργία του εξεταζόμενου δικτύου διανομής αναφορικά με την ένταξη σε αυτό των τελικών σημείων πώλησης. Πράγματι, δεν φαίνεται να υπάρχει κάποιος περιορισμός του ανταγωνισμού επιβληθείς κατόπιν συμφωνίας της ΑΡΓΟΣ με την ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ ως προς την επιλογή των τελικών σημείων πώλησης του εντόπου τύπου που διανέμει η ΑΡΓΟΣ μέσω της υποπράκτορά της ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ. Συγκεκριμένα, από τα στοιχεία του φακέλου, λαμβάνοντας υπόψη ότι η καταγγέλλουσα ουδέν ουσιαστικό στοιχείο εισέφερε προς επίρρωση των ισχυρισμών της, δεν φαίνεται να τίθενται συμβατικά διαφοροποιημένα κριτήρια επιλογής όσον αφορά στην επιλογή της

⁸⁴ Βλ. ΕΑ 763/2021, σκ. 543.

⁸⁵ Βλ. ΕΑ 763/2021, σκ. 385, όπου αναφέρεται ότι: « 385. [REDACTED]

⁸⁶ Βλ. ΕΑ 763/2021, σκ. 575.

⁸⁷ Βλ. ΕΑ 763/2021, σκ. 443, 449.

⁸⁸ Βλ. ΕΑ 763/2021, σκ. 384.

εντύπου τύπου). Αντιθέτως, από τα διαθέσιμα στοιχεία δεν προκύπτουν ενδείξεις ότι τα τελικά σημεία πώλησης δεν επιλέγονται με βάση αντικειμενικά κριτήρια ποιοτικού χαρακτήρα που ορίζονται με ομοιόμορφο τρόπο χωρίς διακρίσεις και δεν υπερβαίνουν το αναγκαίο μέτρο⁹², ισχυρισμό το βάρος απόδειξης του οποίου σε κάθε περίπτωση φέρει η καταγγέλλουσα, η οποία ουδέν αποδεικτικό στοιχείο προς την κατεύθυνση αυτή εισέφερε, περιοριζόμενη σε ισχυρισμούς βασιζόμενους σε οικονομικές διενέξεις της με τη Β καταγγελλόμενη, που σε καμία περίπτωση δεν σχετίζονται με τα κριτήρια οργάνωσης και διάρθρωσης του εξεταζόμενου επιλεκτικού δικτύου διανομής, τουναντίον φαίνεται να προσκρούουν σε ενδεχόμενα ποιοτικά κριτήρια οικονομικής φερεγγυότητας και αξιοπιστίας, κατά τα ανωτέρω.

VI.2.5. Συμπέρασμα

65. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω παρατηρήσεων, συνάγεται από τα διαθέσιμα στοιχεία ότι δεν προκύπτει συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ των καταγγελλομένων που να κατατείνει σε παράβαση του άρθρου 1 Ν. 3959/2011, επί τη βάσει του καταγγελλόμενου ισχυρισμού του αδικαιολόγητου αποκλεισμού της καταγγέλλουσας από το δίκτυο επιλεκτικής διανομής της ΑΡΓΟΣ.

VI.3. ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 2 Ν. 3959/2011

VI.3.1. Γενικό πλαίσιο

66. Το άρθρο 2 παρ. 1 του Ν. 3959/2011 απαγορεύει σε επιχειρήσεις που κατέχουν δεσπόζουσα θέση σε συγκεκριμένη αγορά την καταχρηστική εκμετάλλευση της θέσης αυτής. Προϋποθέσεις για την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης είναι: (α) η κατοχή δεσπόζουσας θέσης από την/τις καταγγελλόμενη/-ες επιχείρηση/εις στη σχετική ως άνω αγορά και (β) η καταχρηστική εκμετάλλευση της θέσης αυτής. Αντίστοιχες είναι και οι προϋποθέσεις που τίθενται από το άρθρο 102 ΣΛΕΕ⁹³.

VI.3.2. Προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 2 του Ν. 3959/2011

VI.3.2.1 Κατοχή δεσπόζουσας θέσης

67. Σύμφωνα με πάγια νομολογία, μία επιχείρηση θεωρείται ότι έχει δεσπόζουσα θέση, όταν κατέχει θέση οικονομικής ισχύος που της παρέχει τη δυνατότητα να εμποδίζει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και της επιτρέπει να συμπεριφέρεται σε σημαντικό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές της και τους πελάτες της και, εν τέλει, από

⁹² Βλ. ΕΑ 763/2021, σκ. 553. Πρβλ. ΕΑ 687/2019 σκ. 111-132 για τη συρρίκνωση των σημείων λιανικής πώλησης τύπου και ΕΑ 763/2021, σκ. 190επ.

⁹³ Εν προκειμένω δεν καταγγέλλεται παράβαση των ενωσιακών διατάξεων ούτε και στην εν λόγω καταγγελλόμενη πρακτική δύναται να αποδοθεί ενωσιακή διάσταση ένεκα του τοπικού χαρακτήρα της εξεταζόμενης συμβατικής σχέσης και της τοπικής εμβέλειας δραστηριοποίησης των εμπλεκόμενων μερών (καταγγέλλουσα και ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ).

τους καταναλωτές⁹⁴. Τα ιδιαίτερος υψηλά μερίδια αγοράς, συνιστούν, καθαυτά, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων, τεκμήριο ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης στην αγορά⁹⁵.

68. Όπως έχει κριθεί⁹⁶ η ΑΡΓΟΣ αποτελεί το μοναδικό πρακτορείο διανομής προϊόντων έντυπου Τύπου του συνόλου των εκδοτικών εταιριών στην ελληνική επικράτεια και επομένως δεν αμφισβητείται η από μέρους της κατοχή δεσπόζουσας θέσης στην αγορά διανομής πανελλαδικού και αθηναϊκού έντυπου τύπου. Η δε ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ, ως μοναδικός υποπράκτορας της ΑΡΓΟΣ στην Δυτική Ελλάδα κατά την κρίσιμη περίοδο, κατέχει επίσης εκ των πραγμάτων μονοπωλιακή θέση στην σχετική αγορά διανομής πανελλαδικού και αθηναϊκού έντυπου τύπου εντός των ορίων δραστηριοποίησής της και κατ' επέκταση και στη στενότερα οριζόμενη αγορά του Πύργου Ηλείας.

VI.3.2.2 Η έννοια της κατάχρησης

69. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν.3959/11, δεν απαγορεύεται η κατοχή ή η απόκτηση δεσπόζουσας θέσης από μία επιχείρηση, αλλά μόνο η καταχρηστική εκμετάλλευσή της⁹⁷. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, μία επιχείρηση η οποία έχει δεσπόζουσα θέση σε μία αγορά μπορεί να προστατεύει τα εμπορικά της συμφέροντα, η συμπεριφορά της⁹⁸, εντούτοις, λόγω της ιδιαίτερης ευθύνης που φέρει συνεπεία της δεσπόζουσας θέσης της, οφείλει να προσδιορίζεται και να περιορίζεται αφενός από τη δομή της αγοράς δραστηριοποίησής της, αφετέρου από τις μεθόδους και ενέργειες που καθορίζουν τον υγιή ανταγωνισμό προϊόντων και υπηρεσιών επί τη βάση των εμπορικών συναλλαγών των επιχειρήσεων στην εν λόγω αγορά.⁹⁹ Σχετικά, ερευνάται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση επί τη βάση των σχετικών πραγματικών περιστατικών, εάν η δεσπόζουσα επιχείρηση χρησιμοποίησε τη θέση της προκειμένου να αποκτήσει πλεονεκτήματα τα οποία δεν θα είχε σε περίπτωση λειτουργίας του ανταγωνισμού στην αγορά με επαρκή αποτελεσματικότητα¹⁰⁰.
70. Σύμφωνα με την εθνική και ενωσιακή νομολογία αρκεί για την εφαρμογή των άρθρων 2 Ν. 3959/2011 και 102 ΣΛΑΕ η καταχρηστική συμπεριφορά της δεσπόζουσας επιχείρησης να είναι αντικειμενικά ικανή ή να ενδέχεται να έχει αντιανταγωνιστικό αποτέλεσμα. Με βάση τα ανωτέρω για την έννοια της κατάχρησης λαμβάνεται η συμπεριφορά μίας επιχείρησης αντικειμενικά ιδωμένη, ήτοι απαιτείται να υπάρχει πιθανή ή πραγματική αντι-ανταγωνιστική βλάβη επαρκώς περιγραφείσα και επαληθεύσιμη (θεωρία βλάβης) με λήψη υπόψη, συμπληρωματικά, των

⁹⁴ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ 27/76, *United Brands κατά Επιτροπής*, σκ. 65, ΔΕΕ 85/76, *Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής*, σκ. 38-39 και ΔΕΕ 322/81, *Michelin κατά Επιτροπής (Michelin I)*, σκ. 57.

⁹⁵ Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΔΕφαθ 869/2013 σκ. 35: «Στις περιπτώσεις που το μερίδιο αγοράς είναι ιδιαίτερα υψηλό και διατηρείται έτσι για μεγάλο χρονικό διάστημα, τότε, εφόσον δεν συντρέχουν άλλες εξαιρετικές περιστάσεις, το στοιχείο τούτο αρκεί για την απόδειξη της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης της επιχείρησης», ομοίως και ΔΕφαθ 2265/2010 σκ. 30, ΔΕφαθ 2116/2004, σκ. 7, ΔΕφαθ 1983/2010, σκ. 4, ΔΕΚ 85/76, *Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής*, σκ. 39-41, ΔΕΚ C-62/86, *AKZO κατά Επιτροπής*, σκ. 60, ΠΕΚ T-30/89, *Hilti κατά Επιτροπής*, σκ. 90.

⁹⁶ Βλ. ΕΑ 669/2018, σκ. 27, 687/2019, σκ. 429, ΕΑ 768/2022, σκ. 78, ΕΑ 763/2021, σκ. 208, 664.

⁹⁷ Βλ. ΔΕΚ C-1983322/81, *NV Nederlandsche BandenIndustrie Michelin κατά Επιτροπής (Michelin I)*, σκ. 57.

⁹⁸ Βλ. ΔΕΚ C-395/96 και C-396/96 P, *Compagnie maritime belge transports κ.λπ. κατά Επιτροπής*, σκ. 37.

⁹⁹ Βλ. ΔΕΚ C-202/07 P, *France Télécom κατά Επιτροπής*, Συλλογή 2009, σ. 1-2369, σκ. 105 με περαιτέρω παραπομπές.

¹⁰⁰ ΔΕΕ 85/76, *Hoffmann-La Roche & Co. AG κατά Επιτροπής*, σκ. 91.

στοιχείων που μπορεί ως αποδεικτικά να κατατείνουν στο συμπέρασμα ύπαρξης αντια ανταγωνιστικής πρόθεσης¹⁰¹.

71. Συναφώς, κατά τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 2 του Ν.3959/11, στην έννοια της κατάχρησης μπορεί να περιλαμβάνονται ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, και άρα να συνιστούν καταχρηστική συμπεριφορά εκ μέρους μίας επιχείρησης με δεσπόζουσα θέση: (α) η άμεση ή έμμεση επιβολή μη εύλογων τιμών αγοράς ή πώλησεως ή άλλων όρων συναλλαγής, (β) ο περιορισμός της παραγωγής, της διάθεσης ή της τεχνολογικής ανάπτυξης με ζημία των καταναλωτών, (γ) η εφαρμογή στο εμπόριο άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές, ιδίως η αδικαιολόγητη άρνηση πώλησης, αγοράς ή άλλης συναλλαγής, με αποτέλεσμα να περιέρχονται ορισμένες επιχειρήσεις σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό, (δ) η εξάρτηση της σύναψης συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσόμενων, πρόσθετων παροχών, οι οποίες από τη φύση τους ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν συνδέονται με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.
72. Ενόψει των προεκτεθέντων, και δεδομένου ότι η ΑΡΓΟΣ και η ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ, κατέχουν μονοπωλιακή θέση σε διακριτά επίπεδα της σχετικής αγοράς, εξετάζεται αμέσως κατωτέρω η καταγγελλόμενη πρακτική περί αδικαιολόγητης διακοπής προμήθειας τύπου εκ μέρους των καταγγελλόμενων επιχειρήσεων¹⁰² υπό το πρίσμα του άρθρου 2 Ν. 3959/2011.

VI.3.3. Η άρνηση/διακοπή προμήθειας ως κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης

VI.3.3.1 Θεωρητικό πλαίσιο

73. Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' του Ν. 3959/2011, στην ενδεικτική περιπτώσιολογία πρακτικών καταχρηστικής εκμετάλλευσης δεσπόζουσας θέσης περιλαμβάνεται η εφαρμογή στο εμπόριο άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές, ιδίως μέσω της αδικαιολόγητης άρνησης πώλησης, αγοράς ή άλλης συναλλαγής, με αποτέλεσμα να περιέρχονται ορισμένες επιχειρήσεις σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό.
74. Από το γράμμα των διατάξεων, προκύπτει ότι αυτές καλύπτουν διακρίσεις «δευτέρου επιπέδου», δηλαδή διακρίσεις οι οποίες επηρεάζουν τους εμπορικούς εταίρους της δεσπόζουσας επιχείρησης στην αγορά προηγούμενου ή επόμενου σταδίου και αποσκοπούν στο να αποτρέψουν τη δεσπόζουσα επιχείρηση από το να νοθεύσει τον ανταγωνισμό μεταξύ των αντισυμβαλλομένων της που δραστηριοποιούνται στα στάδια αυτά¹⁰³.
75. Στο πλαίσιο αυτό σημειώνεται ότι μια επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση, έχει καταρχήν το δικαίωμα να επιλέγει αυτόνομα τους εμπορικούς της εταίρους και να διαθέτει ελεύθερα τα

¹⁰¹ Βλ. Α. Κομνηνός σε «Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού», Νομική Βιβλιοθήκη, (2020), κεφ.13, παρ.189-194.

¹⁰² Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι, καθώς, όπως θα καταδεχθεί αναλυτικά κατωτέρω, δεν πληρούνται εν προκειμένω οι προϋποθέσεις του νόμου για τον χαρακτηρισμό των καταγγελλόμενων πρακτικών ως καταχρηστικών κατά την έννοια του άρ. 2 Ν. 3959/2011, παρέλκει η ενδελεχής ανάλυση της δυνατότητας καταλογισμού της ευθύνης στην ΑΡΓΟΣ για πράξεις ή παραλείψεις της ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ.

¹⁰³ Βλ. ΔΕΕ C-95/04, *British Airways κατά Επιτροπής*, σκ. 143.

περιουσιακά της στοιχεία¹⁰⁴, καθορίζοντας στη βάση αντικειμενικών κριτηρίων¹⁰⁵ τους πελάτες, τα προϊόντα και τις ποσότητες προϊόντων που προμηθεύει. Συναφώς, δύναται να αρνηθεί να πωλήσει σε τρίτη επιχείρηση ή να αλλάξει την πολιτική της όσον αφορά στις παραδόσεις ή στον εφοδιασμό, χωρίς μια τέτοια πρακτική να συνιστά άνευ ετέρου κατάχρηση¹⁰⁶. Ειδικότερα, δύναται να μεταβάλει ελεύθερα το δίκτυο διανομής της, προβαίνοντας στο πλαίσιο αυτό ενδεχομένως και σε διακοπή υφιστάμενων συναλλακτικών σχέσεων, εφόσον η εν λόγω μεταβολή γίνεται κατά τρόπο ενιαίο, δεν υποκρύπτεται διακριτική μεταχείριση των εμπορικά συναλλασσόμενων, πραγματοποιείται σε προάσπιση των επιχειρηματικών της συμφερόντων, με τρόπο εύλογο, αντικειμενικά δικαιολογημένο, στο πλαίσιο της αρχής της αναλογικότητας και βάσει κριτηρίων οικονομικής αποτελεσματικότητας, ιδίως δε όταν αποβλέπει σε εξορθολογισμό με στόχο τη μείωση του κόστους διανομής¹⁰⁷.

76. Η άρνηση εκ μέρους μιας επιχείρησης με δεσπόζουσα θέση να προμηθεύσει παλαιό τακτικό πελάτη – είτε αυτός είναι συγχρόνως ανταγωνιστής της (υφιστάμενος ή/και δυνητικός) είτε όχι - δύναται υπό προϋποθέσεις να συνιστά καταχρηστική εκμετάλλευση της θέσης αυτής, κατά το άρθρο 2 παρ. 2 στοιχείο γ του Ν. 3959/2011. Ειδικότερα, σύμφωνα με τη νομολογία, μία επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση ως προς τη διανομή ενός προϊόντος ή την παροχή μιας υπηρεσίας, η οποία είναι απαραίτητη για την άσκηση της δραστηριότητας του αιτούντος αυτή, δεν μπορεί, άνευ αντικειμενικού δικαιολογητικού λόγου, να διακόψει την παράδοση των προϊόντων της ή την παροχή υπηρεσιών προς έναν παλαιό πελάτη, ο οποίος τηρεί τις συμβατικές και νόμιμες υποχρεώσεις του και τις εμπορικές συνθήκες, εφόσον η εν λόγω άρνηση προμήθειας ή η άρνηση παροχής της επίμαχης υπηρεσίας, περιορίζει την παραγωγή ή τη διάθεση – και άρα τον ανταγωνισμό - στις αγορές επί ζημία των καταναλωτών και εισάγει δυσμενείς διακρίσεις που μπορούν να φθάσουν μέχρι και τον αποκλεισμό ενός εμπορικού εταίρου από την οικεία αγορά¹⁰⁸.

¹⁰⁴ Βλ. ΕΑ 519/VI/2011 σκ. 118 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία. Βλ. Ανακοίνωση Ευρωπαϊκής Επιτροπής- Κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες της Επιτροπής κατά τον έλεγχο της εφαρμογής του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού που υιοθετούν δεσπόζουσες επιχειρήσεις, ΕΕ 2009 C 45/7, παρ. 75 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία. Ειδικότερα η Επιτροπή αναφέρει ότι «[...] κάθε παρέμβαση βάσει του δικαίου ανταγωνισμού χρειάζεται προσοχή ιδίως όταν η εφαρμογή του άρθρου θα συνεπαγόταν την επιβολή υποχρέωσης προμήθειας στη δεσπόζουσα επιχείρηση. Η ύπαρξη μιας τέτοιας υποχρέωσης, ακόμη και όταν πρόκειται για δίκαιη αμοιβή, ενδέχεται να αποθαρρύνει τις επιχειρήσεις από το να επενδύσουν και να καινοτομήσουν [...]. εάν γνωρίζουν ότι ενδέχεται να έχουν καθήκον προμήθειας ακόμη και παρά την θέλησή τους [...] ενδέχεται να μην επενδύσουν ή να επενδύσουν λιγότερο στην συγκεκριμένη δραστηριότητα.[...]».

¹⁰⁵ Βλ. ΔΕΚ C-27/76, *United Brands* κατά Επιτροπής, σκ. 158.

¹⁰⁶ Βλ. ΓενΔΕΕ T-41/96, *Bayer AG* κατά Επιτροπής, σκ. 180 «...[Η] νομολογία του Δικαστηρίου αναγνωρίζει εμμέσως τη σημασία της διασφάλισης της επιχειρηματικής ελευθερίας κατά την εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού της Συνθήκης, καθόσον δέχεται ρητώς ότι ακόμη και μια επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να αρνηθεί να πωλήσει ή να αλλάξει την πολιτική της όσον αφορά τις παραδόσεις ή τον εφοδιασμό, χωρίς να καταληφθεί από την απαγόρευση του άρθρου 86».

¹⁰⁷ Βλ. ΕΑ 612/201, σκ. 142, 555/VI/2012, 519/VI/2011, σκ. 110, 364/V/2007 και την επί αυτής εκδοθείσα απόφαση ΔΕΑ 2057/2010.

¹⁰⁸ Βλ. ΔΕΚ C-27/76, *United Brands* κατά Επιτροπής, σκ. 183, καθώς και ΔΕΚ C-468/06 έως C-478/06, *Σωτ. Λέλος και Σία κ.λπ.*, σκ. 49. Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Επιτροπής- Κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες της Επιτροπής κατά τον έλεγχο της εφαρμογής του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού που υιοθετούν δεσπόζουσες επιχειρήσεις, «81. Η Επιτροπή θα θεωρεί τις πρακτικές αυτές ως προτεραιότητες ελέγχου, εφόσον ισχύουν όλες οι ακόλουθες περιστάσεις: η άρνηση αφορά προϊόν ή υπηρεσία που αντικειμενικά χρειάζεται μια εταιρεία για να ασκήσει αποτελεσματικό ανταγωνισμό σε αγορά επόμενο

77. Σημειωτέον ότι ακόμα και αν συντρέχουν οι λοιπές προϋποθέσεις στοιχειοθέτησης άρνησης προμήθειας, αυτή δεν είναι καταχρηστική εφόσον είναι **αντικειμενικά δικαιολογημένη**. Στις περιπτώσεις οι οποίες δύνανται να δικαιολογήσουν συμπεριφορές δυνάμει καταρχήν να υπαχθούν στην έννοια της άρνησης πώλησης συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων, η αφερεγγυότητα του αντισυμβαλλόμενου¹⁰⁹ ή η άρνησή του να καταβάλει ένα εύλογο τίμημα¹¹⁰, η μη συμμόρφωση με τους συμβατικούς όρους¹¹¹ ή ακόμα και ο κίνδυνος υποβάθμισης της ποιότητας δικτύου επιλεκτικής διανομής¹¹².

VI.3.3.2 Υπαγωγή στις περιστάσεις της υπό εξέταση υπόθεσης

78. Υπό τις παρούσες περιστάσεις, σύμφωνα με τα καταγγελλόμενα, η υποπράκτορας της ΑΡΓΟΣ, ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ, σταμάτησε στις 11.1.2018 τη διάθεση στην καταγγέλλουσα εντύπου τύπου λόγω μη εκπλήρωσης σχετικών οικονομικών οφειλών της τελευταίας προς τις καταγγελλόμενες. Ως προκύπτει από τα στοιχεία ενώπιον της ΕΑ, πριν την εν λόγω διακοπή διάθεσης είχαν λάβει χώρα προηγούμενες ενέργειες από αμφότερες τις καταγγελλόμενες προς το σκοπό της καταρχήν ενημέρωσης της καταγγέλλουσας για τις σχετικές συμβατικές υποχρεώσεις της καθώς και της ειδοποίησής της για συγκεκριμένη οφειλή ως και για τις συνέπειες της μη εξόφλησης αυτής. ■■■■■

113]

79. Στο πλαίσιο αυτό η ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ απέστειλε την από 20.11.2017 επιστολή με την οποία ζητούσε από την καταγγέλλουσα την καταβολή ποσού ως εγγύηση για τη διασφάλιση των απαιτήσεών της από τυχόν ανεξόφλητες οικονομικές υποχρεώσεις. Μάλιστα από το γράμμα και το πνεύμα της ανωτέρω επιστολής διακρίνεται τόσο η πρόθεση της ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ για την επίτευξη μελλοντικής

σταδίου, η άρνηση ενδέχεται να οδηγήσει σε εξάλειψη του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά επόμενου σταδίου, και η άρνηση ενδέχεται να αποβεί σε ζημία των καταναλωτών».

¹⁰⁹ Βλ. υπόθεση IV/33. 544 - *British Midland κατά AerLingus*, σκ. 25 και συναφώς Ανακοίνωση για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού σε συμφωνίες πρόσβασης στον τομέα των τηλεπικοινωνιών (98/C 265/02), παρ. 85.

¹¹⁰ Βλ. Πρβλ. ΠΕΚ Τ-167/08, *Microsoft Corp κατά Επιτροπής*, σκ. 30, 31, ΔΕΚ C-241,242/1991, *Magill κατά Επιτροπής*, σκ. 91.

¹¹¹ Βλ. ΕΑ 604/2015, σκ. 61. Στην εν λόγω υπόθεση κρίθηκε ότι η απαίτηση της δεσπόζουσας επιχείρησης – δανειστή να τηρηθούν από τον εκάστοτε αντισυμβαλλόμενο της οι όροι της μεταξύ τους συμφωνίας, άλλως να διακοπεί και τυπικά η συνεργασία τους, δεν μπορεί να θεωρηθεί αδικαιολόγητη ούτε και καταχρηστική, δεδομένου ιδίως ότι ο αντισυμβαλλόμενος της δεσπόζουσας επιχείρησης έσφαλε ο ίδιος κατά τον προσδιορισμό των ποσοτήτων που είχε συμβατικά δεσμευτεί ότι θα παραλάβει.

¹¹² Βλ. ΕΑ 519/IV/2011, σκ. 120 επ. Στην εν λόγω υπόθεση κρίθηκε ότι η διακοπή προμήθειας ημερήσιου τύπου (περιττέρου) που δεν πληρούσε καταφανώς ορισμένα ποιοτικά κριτήρια ήταν δικαιολογημένη και σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας.

113

συνεργασίας όσο και πρόθεση διευκόλυνσης της καταγγέλλουσας όσον αφορά στο ύψος των οικονομικών απαιτήσεων έναντι αυτής¹¹⁴.

80. Από τα διαθέσιμα στοιχεία αναδεικνύεται επίσης ότι, παράλληλα με το ως άνω από 20.11.2017 αίτημα της ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ προς τους συνεργάτες της (μεταξύ των οποίων και η ██████████) περί καταβολής ποσού εγγύησης, εκκρεμούσε οικονομική διένεξη μεταξύ της ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ και της καταγγέλλουσας σχετιζόμενη με την επιστροφή του - ήδη από 19.6.2017 και προ της έναξης της ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ στο δίκτυο διανομής της ΑΡΓΟΣ¹¹⁵ - κατατεθειμένου από μέρους της καταγγέλλουσας ποσού εγγύησης σε λογαριασμό του προηγούμενου υποπράκτορα, οφειλή που αντέκρουε η ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ, ως κείμενη εκτός του πεδίου των συμβατικών της υποχρεώσεων.
81. Περαιτέρω, όπως προκύπτει από το σώμα της καταγγελίας, υπήρξε από την ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ επανειλημμένως ειδοποίησή της καταγγέλλουσας για εκκρεμή συμβατική υποχρέωσή της που αφορούσε στην εξόφληση οικονομικών οφειλών σχετικών με τη διάθεση σε εκείνη εντύπου τύπου από τις καταγγελλόμενες. Μάλιστα στο από 10.1.2018 γραπτό σημείωμα του οποίου έλαβε γνώση η καταγγέλλουσα μέσω υπαλλήλου της Β καταγγελλόμενης, αναφερόταν ότι η μη εξόφληση του οφειλόμενου από την καταγγέλλουσα ποσού των █████ ευρώ θα επέφερε ποινή διακοπής της προμήθειας της με έντυπο τύπο. Όπως δε προκύπτει από το σώμα της καταγγελίας, φαίνεται ότι υπήρχαν επί ορισμένο χρονικό διάστημα, πριν την από 10.1.2018 ειδοποίηση, προηγούμενες διαφωνίες μεταξύ της καταγγέλλουσας και της καταγγελλόμενης όσον αφορά στο συμβατικό τρόπο διαχείρισης των παραλαβών και επιστροφών του διανεμόμενου σε αυτή εντύπου τύπου που μπορεί να συνέχονται βεβαίως και με τυχόν οικονομικές απαιτήσεις της καταγγέλλουσας προς τις καταγγελλόμενες¹¹⁶.
82. Παρατηρείται, συνεπώς, μια ακολουθία αντεγκλήσεων μεταξύ της καταγγέλλουσας και της ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ ερειδόμενων σε οικονομικές οφειλές και εν γένει διαφωνιών σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας του υπό εξέταση δικτύου διανομής, στο πλαίσιο των οποίων, προφανώς, έλαβε χώρα

114

η διακοπή προμήθειας της καταγγέλλουσας με έντυπο τύπο, με αποτέλεσμα η τελευταία να παρίσταται αντικειμενικά δικαιολογημένη.

83. Όπως προεκτέθηκε, η αφερεγγυότητα του αντισυμβαλλόμενου, η μη τήρηση συμφωνηθέντων όρων και πρακτικών, ακόμα και η μη συμμόρφωσή του με τα τεθέντα από τον διανομέα ποιοτικά κριτήρια στο πλαίσιο ενός δικτύου διεπόμενου από όρους επιλεκτικής διανομής, η μη εκπλήρωση οικονομικών του οφειλών αποτελούν παράγοντες που κατά την εθνική και ενωσιακή νομολογία θα μπορούσαν να αιτιολογήσουν τη διακοπή προμήθειας υφιστάμενου πελάτη, όπως εν προκειμένω. Εξάλλου, δεν αμφισβητείται από τα διαθέσιμα στοιχεία η ύπαρξη οικονομικής οφειλής αλλά ούτε και αδυναμία της καταγγέλλουσας να συντονιστεί και να συμμορφωθεί με την ακολουθούμενη εμπορική πολιτική του δικτύου, ενώ η καταγγέλλουσα ουδέν στοιχείο προσκόμισε προς επίρρωση του ισχυρισμού της περί αδικαιολόγητης διακοπής της προμήθειας του περιττέρου της με τα συμβατικά προϊόντα, περιοριζόμενη στην επίκληση ως λόγου διακοπής της συνεργασίας την προαναφερθείσα προφορική αψιμαχία με υπάλληλο του δικτύου. Στις δε αιτήσεις παροχής στοιχείων της Υπηρεσίας η καταγγέλλουσα δεν εισέφερε κανένα στοιχείο προς στήριξη των ισχυρισμών της, ει μη μόνο το από 19.6.2017 αποδεικτικό της από μέρους της καταβολής εγγύησης [redacted] ευρώ στον προηγούμενο υποπράκτορα της ΑΡΓΟΣ για την περιοχή¹¹⁷ και μάλιστα κατά χρόνο πρότερο της έναρξης συνεργασίας της με την ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ, καθώς και την από 16.1.2018 επιστολή που της απηύθυνε η ΑΛΕΑΤΥΠΟΣ απορρίπτοντας το αίτημά της για επιστροφή του εν λόγω ποσού, με την αιτιολογία ότι κείται εκτός των συμβατικών της υποχρεώσεων, καθώς αφορά άλλη εταιρία. Πρόκειται για έγγραφα που απλώς αναδεικνύουν ένα ήδη υπάρχον γενικότερο κλίμα οικονομικών διενέξεων στο πλαίσιο του οποίου έλαβε χώρα η καταγγελλόμενη διακοπή προμήθειας, με αποτέλεσμα όχι μόνο να μην συνιστούν ενδείξεις αδικαιολόγητης διακοπής προμήθειας αλλά τουναντίον να λειτουργούν ως παράγοντες αντικειμενικής δικαιολόγησης της καταγγελλόμενης συμπεριφοράς¹¹⁸.

VI.3.4. Συμπέρασμα ως προς την απουσία στοιχειοθέτησης καταχρηστικής συμπεριφοράς

84. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω παρατηρήσεων, συνάγεται από τα διαθέσιμα στοιχεία ότι δεν προκύπτει συμπεριφορά εκ μέρους των καταγγελλομένων που να κατατείνει σε παράβαση του άρθρου 2 παρ. 2γ του Ν. 3959/2011, επί τη βάσει του καταγγελλόμενου ισχυρισμού της αδικαιολόγητης άρνησης πώλησης/διακοπής προμήθειας σε βάρος της καταγγέλλουσας.

¹¹⁷ [redacted]

¹¹⁸ [redacted]

».

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Τίθεται στο αρχείο η υπ' αριθμ πρωτ. 547/23.01.2018 καταγγελία, ως προφανώς αβάσιμη για τις αιτιάσεις που αναλυτικά εκτίθεται ανωτέρω κατ' άρθρο 37 παρ. 2 , σε συνδυασμό με το άρθρο 36 παρ. 4 του Ν. 3959/2011, της οποίας θα λάβουν γνώση τα εμπλεκόμενα μέρη, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 37 παρ. 3 του ίδιου ως άνω νόμου.

Κατά της παρούσας απόφασης, οι καταγγέλλουσες έχουν δικαίωμα προσφυγής κατά τις κείμενες διατάξεις.

Με εντολή Προέδρου

Αθήνα, 14 Μαρτίου 2024

Με εντολή Προέδρου (ΦΕΚ Β' 1289/26.02.2024)
Η Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού

Χαρά Νικολοπούλου

